

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9 Kasım 2023 Perşembe
1'inci Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun çalışma alanına, izlenecek çalışma yöntemine ve Komisyon gündemindeki kanun teklifine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyon Başkanlığına Mayıs ayında verdiği, cevap alamadığı önergeye ve içeriğine ilişkin açıklaması

Sayfa

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kendisinin (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

1'inci Toplantı

9 Kasım 2023 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu saat 11.03'te açıldı.

Komisyon Başkanı Vedat Bilgin; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun çalışma alanına, izlenecek çalışma yöntemine ve Komisyon gündemindeki kanun teklifine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

ilişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu,

Komisyon Başkanlığına Mayıs ayında verdiği, cevap alamadığı önergeye ve içeriğine,

Kendisinin (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.32'de toplantıya son verildi.

9 Kasım 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Vedat BİLGİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan ATEŞ (Bayburt)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, değerli misafirler, değerli basın mensupları; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Aile ve Gençlik Fonuyla ilgili ilk toplantısını açmak istiyorum.

Öncelikle, hepiniz hoş geldiniz, hepinize saygılar sunuyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun çalışma alanına, izlenecek çalışma yöntemine ve Komisyon gündemindeki kanun teklifine ilişkin açıklaması

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Bilindiği gibi, demokratik sistem içerisinde Meclis millet iradesini temsil eden en üst kurumdur ve Meclisin yasama faaliyetleri ve denetim faaliyetleri şeklinde iki temel işlevi vardır; bu işlevlerini yerine getirirken çeşitli kurumlar vasıtasıyla bunları gerçekleştirir. Komisyonlar da Meclisin işlevlerini üstlenen temel müesseseler arasındadır. Bizim Komisyonumuzun da kapsamı çok geniş; sağlık, aile ve çalışma hayatı gibi çok geniş sektörleri kapsayan, dolayısıyla bunlarla ilgili sorunları gündeme alan bir çalışma alanına sahibiz. Bu konuda, ilk toplantımızda önümüze gelen bir kanun teklifi var Aile ve Gençlik Fonuyla ilgili, bunu görüşeceğiz, müzakere edeceğiz.

Tabii, sizlerin de önerisiyle gündemimize gelecek her konuyu Komisyonumuzda ele alıp şekillendirmek, onu Meclisin temel işlevleri çerçevesinde sonuçlandırmak bizim görevimiz. Burada, Komisyonunda iktidar partisinin, muhalefet partilerinin temsilcileri elbette var fakat komisyonların çalışma biçimi içerisinde esas olan, Meclisin işlevlerine katkı sunacak, o görevleri gerçekleştirecek faaliyetlerde bulunmak. Yani burada elbette ki partilerimizin kurumsal kimliklerini temsil eden milletvekilleri bulunacak ama buradaki esas görevimiz milletvekili olarak bu Komisyona katkıda bulunmaktır. Görüşlerimiz farklı olabilir ama zaten demokratik sistemin temel çerçevesi odur. Farklı görüşlere sahibiz, bu farklı görüşler içerisinde birlikte bir şey yapmak, birlikte kamusal ihtiyaçlara cevap verecek bir çalışma yapmak, bu bizim esas amacımız; bunu başaracağımızdan eminiz. Elbette ki eleştiriler olacak, birbirimizle bazı konuları tartışacağız; Komisyon bu tartışmaları, bu müzakere ortamını gerçekleştirecek temel müesseselerden biridir. Dolayısıyla buradaki tartışmalar, buradaki her türlü görüş ayrılığı da ele alınan meseleye katkı niteliğinde değerlendirilmelidir, biz böyle bakıyoruz bu meseleye. Onun için, muhalefet partilerine mensup arkadaşlarımızın da yapacakları katkılara şimdiden teşekkür ediyorum, bütün milletvekillerimizin katkıları için de çabaları için de şimdiden teşekkür ediyorum.

Tabii, Aile ve Gençlik Fonu meselesi; kısaca ondan bahsedeyim. Bilindiği gibi, toplumlarda, özellikle ekonomik gelişme sürecinde olan ülkelerde toplumsal dayanışma çok önemlidir ama toplumsal dayanışmayı örgütsel olarak destekleyecek yapılara da ihtiyaç vardır. Bilhassa bu ihtiyacın daha çok ekonomide dalgalanmaların yaşandığı, ekonomik sorunların arttığı, gelir dağılımında daha alt gelir gruplarının bu şartlardan daha olumsuz etkilendiği ortamlarda bu dayanışmayı güçlendirecek,

destekleyecek yapılara, örgütlere daha fazla ihtiyaç var. Bizde de Sayın Cumhurbaşkanının defalarca dile getirdiği bir mesele olarak aile ve gençlik konularında onları destekleyecek, özellikle yeni evlenen gençleri destekleyecek, aile ve gençlerle ilgili sorunlarda dayanışmayı maddesel olarak örgütleyecek yapılara ihtiyaç var. Aile ve Gençlik Fonu da böyle düşünülmüş bir konudur yani yeni yuva kuran gençlere destek olmak, aile sorunlarına, gençlik sorunlarına dönük araştırmalar yapmak veya bu konuda yapılacak faaliyetleri desteklemek üzere bir kaynak, kamu kaynaklarından ayrılacak bir pay. Bu kamu kaynakları da özellikle yeni çıkarılan doğal gazdan -onun ekonomiye belli bir katkısının zaman içerisinde giderek artacak şekilde olacağını tahmin ediyoruz- yeni petrol kaynaklarından, yeni maden kaynaklarından vesaire, bunlardan aktarılan belli bir payla -okumuşsunuzdur, metinde geçiyor bunlar- bu fonu desteklemek ve ekonomiden elde edilenden bir fedakârlıkla da bir anlamda bu sosyal dayanışmayı güçlendirecek bir yapısal düzenleme yapmak istiyoruz. Bunun gençliğe ve aile sorunlarının çözümüne katkı yapacağına inanıyoruz. Bu bakımdan bu kanun teklifiyle ilgili görüşlerinizi, önerilerinizi almak, sonra da maddelere geçmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum sabrınız için.

Arkadaşlar, Komisyonumuzun bundan sonraki safhasında görsel basın mensuplarını dışarıya davet ediyoruz.

Arkadaşlar, basın mensupları dışarı çıktıktan sonra öncelikle teklifin geneli üzerinde müzakerelerde bulunacağız. Bu konuda görüş alışverişi yaptıktan sonra, bu konuyu tartıştıktan sonra tek tek maddelere geçeceğiz.

Öncelikle teklif sahiplerini dinleyelim.

Buyurun.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735) (*)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Çok Kıymetli Komisyon Başkanım, değerli milletvekillerimiz; sizlerle 9 maddelik Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'mizi Komisyonumuzda görüşmek, değerlendirmek, kıymetli fikirlerinizi, eleştirilerinizi almak için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Düzce Milletvekilimiz Sayın Ayşe Keşir Hanım'la bilgi vereceğiz.

Öncelikle geçtiğimiz haftalarda AK PARTİ Grup Başkanımız, Grup Başkan Vekillerimiz, milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, ilgili genel müdürlerimizle birlikte yoğun bir çalışmanın finalinde sizlere kanun teklifimizi sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Tüm emek verenlere bu ülkenin gençleri adına şimdiden çok teşekkür ediyoruz.

Fonumuzun en önemli amaç, kapsamından biri olan aile kurumumuzla sözlerimize başlamak istiyoruz. Aile, anlamıyla ve toplumsal işleviyle kıymetli bir kurum olma özelliğini hiçbir zaman kaybetmeyecektir. Uyumlu bir ailede yetişen bir insanın topluma katılımı sağlıklı ve güçlü olur. En önemli özelliklerinden biri sosyallik olan ve sosyalleşen bir insan için toplumsal hayat ne kadar mühim ise kaliteli bir toplumsal hayat için de aile kavramımız o miktarda önemlidir, aile vazgeçilmezimizdir. Güçlü ülke, huzurlu bir toplum istiyorsak öncelikli olarak güçlü bir aile yapısına sahip olmalıyız.

(*) (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Aynı zamanda, tüm kurum ve kuruluşlarımıza Anayasa'mız bu görevi, desteklemesi gerektiğini 41'inci maddeyle tanımlamıştır. Yine, Anayasamızın 58'inci maddesi: "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır." Bu maddelerinden referansla Anayasa'mız Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak bizlere de sorumluluk vermiştir. Bu nedenle, bizim için aile geleneğimize sahip çıkmak, geleceğimize ve gençlerimize sahip çıkmak anlamına da gelmektedir.

Devletimiz her anlamda ve her konuda, hem maddi hem de manevi olarak gençleri destekliyor ve yapılması gereken ne varsa yapıyor. Türkiye'nin yeni yüzyılını omuzlarında yükseltecek gençliğimiz ilhamını şanlı mazarisinden almaktadır. Bu gençlik için Hükümetimizin de atamayacağı hiçbir adım yoktur. İşte bu adımları attıktan sonra Türkiye'nin geleceğine dair hayallerini, Türkiye'nin geleceğine dair iddialarını daha öz güvenli, daha dinamik ve gençlere yakışır bir şekilde gerçekleştireceğiz. Biliyoruz ki yapısı gereği her genç maddi potansiyelinden bağımsız geleceğine dair kaygı taşır: "Nasıl evleneceğim?" "Nerede okuyacağım?" "Kendi ayaklarım üzerinde durabilecek miyim?" Bu kaygılar küreseldir, bu kaygılar Amerika'da da var, Türkiye'de de var. Bu kanun teklifimizle gençlerimizin aile kurma sürecindeki kaygılarını en aza indirmeyi hedefliyoruz. Kabul etmeliyiz ki toplumun ve gençlerin aileye, aile kurma isteğine ve bununla ilgili, gerek ekonomik gerek sosyal gerekse devletin tüm kurumlarının ortaya koyacağı kolaylıklarla ilgili uzun zamandır ülkemizin gençlerinde de büyük bir beklenti oluşmuştur.

Gençler için de atılan birçok hizmetin öncülüğünü ve hamiliğini yapan, gençlerin her türlü talebine, her türlü temennilerine, şikâyetlerine ve önerilerine kayıtsız kalmayan Sayın Cumhurbaşkanımız ve AK PARTİ bu beklentiyi, 2023 seçim kampanyası sırasında gençlerle kurmuş olduğu güçlü diyalog vesilesiyle Aile ve Gençlik Fonu vaadini gençlerimize takdim etmiştir. Kanun teklifimizin çıkış noktası ise bu beklentiyi karşılamaktır fakat konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, gerçekleştirdiğimiz yoğun çalışmalarla gençlere en faydalı olacağımız, gençlere en geniş şekilde mümkün olduğunca katkıda bulunacağımız ve kısacası gençlerin geleceklerini güçlü temeller üzerinde inşa etmelerinde yardımcı olunması, gençlerin gelişim ve girişimlerine destek verilip sosyal risklere karşı korunmaları amacıyla fonumuzu en güçlü içerikle takdim etmeye çalıştık.

Adım adım Türkiye Yüzyılı'na giderken çok büyük bir sorumluluk hiç şüphesiz gençlerde olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyeti gençliğe emanet etmesi ve "Bütün ümidim gençliktedir." sözünde olduğu gibi bugünün gençleri Türkiye Yüzyılı'nın da öncüleri olacaktır.

Peki, bu gücümüzü nereden aldık? Bağımsız ve hür enerji politikalarımızdan. 2017 yılında kamuoyuyla paylaştığımız millî enerji ve maden politikasının özü daha fazla yerli, daha fazla yenilenebilir enerjidi. Temel amacımız sürdürülebilir bir anlayışla çevreye saygılı, verimli ve yerli teknolojilerin daha fazla kullanıldığı bir enerji portföyü oluşturmaktır. Böylece yerli kaynaklarımızın oranını yıldan yıla artırırken hem kaynaklarımızı çeşitlendirmeyi hem de enerji maliyetlerimizi önemli oranda azaltmayı amaçladık. Buradan yola çıkarak 2 sismik arama ve 4 sondaj gemisinden oluşan dünyanın en gelişmiş filosunu kurduk. Daha önceden başka ülkelerle iş birliği içerisinde gerçekleştirmek durumunda kaldığımız sondaj çalışmalarımızı yerli filomuzla yapmaya başladık. Bunun karşılığını da kısa bir sürede Karadeniz'de keşfettiğimiz 710 milyar metreküplük doğal gazla aldık. Bu gazı da yine üç yıl gibi kısa bir sürede denizin 2.200 metre derinliğinden karaya taşıdık. Sakarya Gaz Sahası Projesi'nde ilk fazda günlük 10 milyon metreküp gaz üretiliyor. Bu projeye ulaştığında

günlük 40 milyon metreküp üretim yapılacak; bu da ülkemizin doğal gaz ihtiyacının yüzde 25 ve 30'una tekabül ediyor. Türkiye Petrolleri yüzde 100'ü hazineye ait bir kamu iktisadi teşekkülü, hâliyle buradan elde edilecek gelir direkt hazineye, oradan da Aile ve Gençlik Fonuna aktarılacak.

Aynı şekilde, millî enerji ve maden politikasının hedefleriyle uyumlu olarak petrol arama faaliyetlerimiz hızla devam ediyor. Tabii, burada doğu illerimizin terörden arındırılması da çok önemli bir rol oynadı. Gabar'da şehit Esmâ Çevik ve şehit Aybüke Yalçın sahalarındaki son keşiflerimizden önce günlük petrol üretimimiz 80 bin varil civarındaydı. Son keşiflerimizle birlikte günlük petrol üretimimizi 200 bin varillere çıkarmayı hedefliyoruz. Bu da petrol ihtiyacımızın yüzde 20'sini karşılayacağız demek oluyor. Yine, buradan elde ettiğimiz gelir de Aile ve Gençlik Fonuna aktarılacak.

Doğal gaz ve petrol keşiflerimiz ve tabii kaynaklar alanlarındaki çalışmalarımızla yer altı kaynaklarımızı ekonomiye kazandıracağız. Bu kazanç da Aile ve Gençlik Fonu yoluyla vatandaşlarımıza ve gençlerimize ulaşmış olacak. Fonun büyüklüğüyle ilgili projeksiyonlar yapıldı. Şu anda mevcut doğal gaz, petrol ve maden kaynaklarından yüzde 20'lik bir bölümün aktarılmasıyla en az 4,5-5 milyar liralık bir kaynağın oluşturulabileceğini öngörmekteyiz.

Şimdi, kanun teklifimizin kapsamını ve çerçevesini kısaca anlatmak istiyorum. Kanun teklifimizle, gelecek nesillerin sağlıklı aile ortamında hayata hazırlanması ve toplum refahının devamının sağlanması amaçlanmaktadır. Ülkemizin en büyük zenginliği genç nüfusumuz. Bu genç nüfusun da dinamizmi, bu dinamizmin de nicelik ve nitelik bakımından en üst düzeye taşınması, aile kurma yolunda ve diğer girişimler olduğunda önlerindeki zorlukların hafifletilmesi amaçlanmaktadır. Bu Fon vasıtasıyla hâlihazırda yürütülen destek programlarının etkilerinin artırılması, hizmetlerin çeşitlendirilmesi, yaygınlaştırılmasıyla aile kurumunun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Belirlenen kaynakların yalnızca belirttiğimiz amaçlara hizmet ettiği fon şeklinde özel bir yapı kurulmaktadır.

Fonun gelirlerinin önemli bir kısmının kamu kaynaklarından karşılanacağı, yönetiminin farklı kamu kurumlarının temsilcilerinden oluşacağı ve gerçekleştireceği bazı işlemlerin kişilik gerektirebileceği hususları dikkate alınarak Fona kamu tüzel kişiliği verilmektedir. Bu kapsamda, Fonumuzu Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı ve Bakanlık yetkililerimizin kolaylaştırıcılığında çalışacak kamu tüzel kişiliği olarak tasarladık. Ayrıca, Fonun kuruluş, yönetim ve işleyişine ilişkin Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı başkanlığında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısından oluşan Fon yönetim kurulu oluşturulacaktır. Bu yönetim kurulu Fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılacak kaynak tutarını, harcama programlarını belirlemeye yetkili olduğu ve kararlarını oy çokluğuyla alacağı bir şekilde çalışacaktır. Ayrıca, biraz önce belirttiğim gibi, Hazine ve Maliye Bakanlığı sekreteryaya işlemlerini, hizmetlerini sürdürecektir. Fon kaynakları, tahsil edilen petrol, doğal gaz ve maden gelirlerinin yüzde 20'si, diğer fonların gelirlerinin de bir kısmı, geri ödeme tutarları, bağış, yardım, hibeler ve diğer gelirlerden oluşuyor. Ayrıca, tutarlara ilişkin yüzdelerin artırımını da yüzde 40'a kadar belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına veriliyor. Ayrıca, Fon harcamalarına ilişkin şeffaflığın sağlanabilmesi adına Fona ilişkin mali veriler en geç altışar aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu fondan yararlanacak genç sayımızı en yüksekte tutmak için kanunumuzda bir yaş sınırı belirtmedik, bir sınır koymuyoruz. Yaş sınırları proje kapsamında ilin ve bölgenin özelliğine göre, oradaki gençlerin durumlarına göre değerlendirilecek ve ona göre esnetilecektir. Hedefimiz, bir an önce 81 ildeki gençlerimizin hepsine ulaşmaktır.

Komisyon çalışmamız için buraya katılan bakanlıklarımızın değerli bürokratlarına ve değerli milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum. Toplantımızın ülkemizin geleceği için, gençlerimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkürler, sağ olun.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun Sayın Arslan.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere ülkemiz bütçe dışı fonlar konusunda geçmişte acı tecrübeler yaşamıştı. Geçmiş yıllarda sayıları 75’e varan bütçe içi ve bütçe dışı fon oluşturulmuş ve yarattığı mali disiplin ve denetim sıkıntısı dolayısıyla 2000’li yılların başında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Tanıtma Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Özelleştirme Fonu gibi devamı gerekli görülen 5 adet fon dışında bütün fonlar kapatılmış ve böylece bütçe disiplini sağlanmıştı. Şimdi, geldiğimiz noktada AK PARTİ iktidarının bütçe dışı kaynak oluşturma ve buradan mali mevzuata tabi olmayan keyfi kaynak kullanma isteğinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bütçe dışı kaynak niye oluşturulur? Bütçe dışında oluşturulan fonlar, bütçe disiplini ve kuralları dışında kaynak oluşturulması ve buradan kamu harcama mevzuatına tabi olmadan keyfi olarak bazı proje ve harcamaların finansmanının sağlanması amacıyla oluşturulur. Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi’ne baktığımızda yine bazı bütçesel kaynakların bütçe dışına çıkarılarak bütçe disiplinine ve mevcut kamu harcama hukukuna tabi olmadan belirlenecek projelerin finansmanında kullanılmak üzere bütçe dışı kaynak oluşturulmak istendiği anlaşılmaktadır. Teklife aktarılan tutarların ilgili kamu kurum ve kuruluşunun bütçesine gelir ve ödenek kaydedilmesi bu durumu değiştirmeyecektir.

Kanun teklifinin 1’inci maddesinden anlaşıldığı gibi, bu Fonun amacı evlenecek olan gençlerimize maddi destekte bulunmaktır ancak kanun içeriği belirginlikten uzaktır. Fon kaynakları ve dolayısıyla kamu vergi kaynaklarının nasıl kullanılacağı konusunda herhangi bir belirgin çerçeve, kriter, yaş aralığı, evlilik desteği belirtilmemiştir. Cumhurbaşkanı tamamen müphem bir çerçevede kamu kaynaklarını belirttiği şekilde kullanacaktır.

Söz konusu kanun teklifinin 3’üncü maddesinde Türk Petrol Kanunu ve Maden Kanunu kapsamında tahsil edilen devlet hakkının yüzde 20’si fona aktarılabilirken bu oran Cumhurbaşkanı tarafından sifra indirilebileceği gibi 2 katına kadar da artırılabilir. Burada “2 katına kadar” ibaresi belirsizdir yani yüzde 40’a kadar mı artırılabilir yoksa 20’nin üzerinde yüzde 40 daha mı artırılabilir? Ayrıca, yine bu oranın 6491 sayılı Kanun ve 3213 sayılı Kanun açısından farklı belirlenebileceği hüküm altına alınmak istenmektedir. Bu ibare de belirlilik ilkesine aykırıdır.

Anayasa’nın 73’üncü maddesine göre “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.” Her ne kadar 2017 sonrası 73’üncü maddenin son fıkrasında kanunun belirttiği sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiş olsa da sıfır ile 40 arası bir değişiklik, esasında son derece geniş bir vergi yetkisinin Cumhurbaşkanına devri anlamına gelmektedir. Bu sebeple, bu maddenin Anayasa’nın 73’üncü maddesinin ruhuna aykırı olduğunu ve Parlamentodan Cumhurbaşkanına bir yetki devri mahiyetinde olduğunu düşünüyoruz yani Parlamentodan geçmesi lazım. Ayrıca, her ne kadar maddenin gerekçesinde Cumhurbaşkanının oranı yüzde sıfır ile yüzde 40 arasında değiştirebileceği açıkça yazılmış olsa da madde metninin yazımında bu oranlar yeterince açık değildir; bu da yetki devrine ek olarak kanunda öngörülebilirliği yok etmektedir.

Yine, kanun teklifinin 4'üncü maddesinde fon tarafından aktarılan tutarların kullanımına ilişkin sorumluluk ilgili kurum ve kuruluşlara bırakılmış ve ödeneklerin kaydedilmesi ile harcanmayan kısımları ertesi yıla devretme yetkisi de yine bu kurum ve kuruluşlara verilmiştir. Öncelikle ilgili kuruluşlar nelerdir? Örneğin, dernek veya vakıf tüzel kişilerine ödeme yapılacak mıdır? Kanun teklifi ilgili hâliyle Fonu pasifleştirmekte, ayrıca yine tutarların kullanılmasında sorumluluğu ilgili kurum ve kuruluşlara vererek Fonu sorumsuzlaştırmıştır. İş bu kanun teklifinde kamu kaynaklarının aktarımı ve kullanımına ilişkin yeterli açıklık ve belirlilik yoktur.

7'nci maddede “Fonun çalışma usul ve esasları ile 3'üncü ve 4'üncü maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” denilmektedir. Fon, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak kurulduğundan ötürü ilgili yönetmelik Cumhurbaşkanlığı tarafından değil, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenmelidir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından bütçe sistemi içinde kolayca yürütülebilecek nitelikleri, kamusal hizmetlerin bütçe sistemi, disiplini ilkeleri ve harcama mevzuatı dışında bir fon oluşturulması, oluşturulan tüzel kişiliğin varlık ve yükümlülükleri ile gelir ve giderlerinin muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına ilişkin hususların belirsiz olması ve kamuya gereksiz yeni bir mali yük getirecek şekilde bütçe dışında fon oluşturulmasında hiçbir kamusal yarar bulunmamaktadır. Dolayısıyla, kanun teklifi metnini yetersiz ve eksik bulduğumu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim,.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Rica etsem, konuşmadan önce kendinizi tanıtırırsanız sevinirim.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

HEDEP Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Şimdi, Komisyona teklifi veren tüm vekillere, herkese soruyorum: İşin realitesine gelelim yani 150 bin liraya evlenilebilir mi arkadaşlar? Şu devirde 150 bin lirayla evlenmek mümkün mü sizce? Bir, ilk önce bunu soralım. Enflasyonun çığırından çıktığı bir devirde 150 bin lirayla evlilik sanki tamamen bitmiş gibi bir görüntü oluşturuyor. En azından 250 bin lira olması gerektiğini düşünüyorum, miktar oldukça düşük.

Tabii, aileyi korumak, geliştirmek lazım, boşanmaları engellemek lazım. Aile son derece önemli, Anayasa madde 41'de aile mefhumu üzerine bir madde var. Ancak şu var: Aile, evet, önemli fakat aileden önce gençler, kadınlar, erkekler birey olabiliyor mu; buna bir bakalım. Birey olabilmek lazım, birey olmadan aile olunca sorunlar çıkıyor. Bakıyorsunuz, erkek egemen bir aile çıkıyor, kadın eziliyor, sorunlar çıkıyor, boşanmalar had safhaya varıyor. Son zamanlarda boşanmalar çok arttı çünkü kadınlar özgürlüklerini istiyor açıkçası, birey olmak istiyorlar. Evet, ailelerini de devam ettirmek istiyorlar eğer ki evlenmişlerse ama ilk önce birey olmak istiyorlar, ezilmek istemiyorlar, sosyal, ekonomik haklarını elde etmek istiyorlar; bu çok önemli. Bunu unutmadan, devam etmemek gerektiğini düşünüyorum.

Bir de tabii, gençler illa ailede mi bir varlık bulacak? Yani kanun teklifine baktığınızda sanki genç, aile içinde yer alan bir kişi, aile dışında olamaz, ailesinden sonra bir başka aile kuracak ama işin doğrusu günümüzde pek öyle denilmiyor. Gençler, ailelerin yanında durduktan bir müddet sonra sosyal,

ekonomik özgürlükleri için kendi yönelişlerini gerçekleştiriyor, kimi gençler ayrı bir ev tutma ihtiyacı hissediyor; çocuklarınızdan, yakınlarınızdan da vardır bu. Kendi kişisel özgürlüklerini elde etmek istiyorlar. Buna saygı duymak lazım. Gençler, evet, evlensinler, en temel ihtiyaçtır, insani ihtiyaçtır ama ilk önce ekonomik problemler var, bakın, ortada çok ciddi ekonomik problemler var; gençler gittikçe yoksullaşıyor, erkekler, kadınlar gittikçe yoksullaşıyor. Gençlerin bir birey olduğunu ilk önce kabul etmeliyiz, öz iradeleri ortaya çıkmalı; bunları kabul etmek durumundayız.

Bakın, bir araştırma var, TÜİK araştırması. 2021 TÜİK araştırmasına göre; 15-24 yaş grubundaki 11,7 milyon gençten 2,13 milyonu evinde bir bilgisayara sahip değil; 853 bini evinde internet bağlantısına sahip değil; 1,29 milyonu eskimiş giysilerin yerine yenisini alamamakta; 1,13 milyonu 2'nci bir ayakkabı alamamakta; 1,78 milyonu spor, sinema, konser gibi ücretli boş zaman faaliyetlerine katılamamakta; 1,44 milyonu küçük bir miktar parayı dahi kendini iyi hissetmek için harcayamamakta. Yani bakın, bu bir TÜİK araştırması, 2021 araştırması. Demek ki yani gençlerin çok ciddi problemleri var; gençler sosyal, siyasal ve ekonomik anlamda özgürleşmeli; kadınıyla, erkeğiyle bunu sağlamalıyız en başta.

Yine, genç kadınlarla ilgili çok önemli sıkıntılar var, bunları halletmeden... 18 yaşında “Hadi bakalım kızım, evlilik çağın geldi. Hadi bakalım, evlendirelim seni.” Ama bakıyorsunuz yani o ev içi şiddet, sosyal dışlanmalar, kadının yoksulluğu, ayakları üzerinde duramaması gibi sıkıntılar var. Genç kadın daha bunlarla baş edememiş, böyle bir durumdayken hemen “Seni everelim, böyle bir erkeğin egemenliğine verelim.” Kendi ayakları üzerinde duramadan, birey olamadan bir kadını geleneksel olarak da tamamen erkek egemen anlayışın olduğu bir yapıya doğru itmek çok doğru değil. İlk önce bunu sağlamalıyız yani ben aile kavramının önemini her zaman vurgularım, bu çok önemli ama birey olmayı, bunu hepimiz çok iyi biliyoruz, kendi yaşantılarımızdan da biliyoruz.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'nin iptal edildiği bir ülkedeyiz, çok üzücü bir şekilde. İnsanlara kimlik olarak devletin kimlik belirlediği yani “cinsel yönelim” ifadesinin çıkarıldığı, LGBTİ+ bireylerin dışlandığı ve çok sorunlar yaşadığı bir çağda, bir ülkede tek sorun aile değil açıkçası; bunu da görmek lazım. 6284'te aslında hayatta çok iyi bildiğimiz birçok kavram yok; bunları da görmemiz gerekiyor.

Bir de burada yaş meselesinde açıkçası 18-27 yaş aralığı düşünülmüşse bu da eksik, en azından 18-30 olmalı; yaş sınırı konusunda bunu söylemiş olayım.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Yaş sınırı yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Erkeklerde şu anda ortalama evlilik yaşı 28,2; kadınlarda 25,6 ama hayat böyle değil arkadaşlar, kendi çocuklarınızdan da görüyorsunuz, artık daha ileri yaşlarda evlenebiliyor insanlar, 35'i bulabiliyor, 40'ı bulabiliyor yani bunu biraz daha esnetmek gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bakın, burada “Yasayla ilgili hangi bakanlıklar sorumlu olacak?” falan denilmiş, bir sürü bakanlık sayılmış, tamam, anladık. E, ama gençler nerede? Gençlikle ilgili kuruluşlar, onların müdahillliği niye yok? Gençlerle ilgili STK'lerin katılımı niye olmasın? Gençler yok, biz gençlere bir don biçiyoruz, bir görev sunuyoruz “Şunu yap, bunu yap.” diyoruz. Gerçekten, bakın, şu anda aslında hepimizi eleştirmemiz lazım, herkes hepimizi eleştirsin. Mecliste 600 vekil içinde kaç tane genç milletvekili var; biraz sorgulamak lazım.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – En genç vekil benim. En genç milletvekili olabilirim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Güzel ama artması lazım. Ben geneli vurguluyorum. İşin doğrusu...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – En genç milletvekilimiz burada, 24 yaşında seçildi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – En genç milletvekili bizim partide.

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) – 24 yaşımdayım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Öyle mi? Tamam, sizdeymiş.

Bu noktada, bir genel eleştiriyi hepimiz adına bence yapmalıyız; genç oranı az. Gençler adına bizler karar veriyoruz, orta veya ileri yaşlar karar veriyor. Bunu hepimiz net bir şekilde görmeliyiz diye düşünüyorum.

Bakın, bir de ne eğitimde ne istihdamda olan genç oranlarını vereyim size: Erkeklerde yüzde 16,4 insanımız ne eğitimde ne istihdamda; kadınlarda bu oran daha da artıyor, yüzde 32,3’e ulaşıyor. Şimdi, ne eğitimde ne istihdamda olmayan bir insana hemen “18 yaşına geldin, hadi seni everelim.” Ya, birey olsun, eğitilsin, okusun, dünyayı tanınsın. Yarın öbür gün boşanmalar niye artıyor? Eziliyor çünkü. Hiçbir şey bilmeden bir evliliğe adım atıyor, erkek tarafından eziliyor ve yoğun bir şekilde kadınlar artık son zamanlarda boşanıyor arkadaşlar. Suçlu kadın değil, burada bir sistem sıkıntısı var. İlk önce ayakları üstünde duran bir birey olmayı öğrenmeli insanlarımız.

Yine, burada, sonuçta, aile kavramı güçlendirilsin, tamam ama farklı cinsel yönelimleri olan insanlarımız da var, LGBTİ+ bireyler, onlar için de bir şeyler düşünülmeli ve dışlanmamalı diye düşünüyorum.

Yine “deprem bölgesi öncelikli” denilmiş fakat deprem bölgesinden olan vekil arkadaşlarımız var, hepimiz deprem felaketini iyi biliyoruz; deprem bölgesindeki birincil ihtiyaç evlenme değil sanırım. İnsanların evi başına yıkılmış, yeni depremler oluyor, bu sabah Hatay’da tekrar 4,9 şiddetinde deprem oldu. Çok çok ihtiyaç varken “Hadi sizi everelim.” Adamın daha evi yok, evi başına yıkılmış, yakınları ölmüş, acılar içinde kıvranıyor, bir sürü ihtiyacı var, barınma ihtiyacı yeterince giderilmemiş, Hatay bir felaket, diğer illerimiz hakeza “Hadi evlendirelim sizi.” Bunu da çok doğru bulamıyorum.

Evet, bir gayret var ama bu eleştirilerimizin de göz önünde bulundurulması gerektiğini ben söylüyorum. 18 yaşında daha bir kişilik oluşmadığını da biliyoruz, kadınlar açısından özellikle bu çok önemli. Ben tekrar birey olmanın altını çiziyorum ve bu katkılarımızı şimdilik sunmuş olalım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyorum Ömer Faruk Bey katkılarınız için.

Sizin söz talebiniz vardı.

ELİF ESEN (İstanbul) – Evet, söz talebim vardı.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – Değerli Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri ve kıymetli katılımcılar; ismim Elif Esen, DEVA Partisi İstanbul Milletvekiliyim.

Öncelikle, biz de, bu Fonu çok önemseyeceğimizi elbette belirtiyoruz. “Aile ve gençlik” ülkemizin çok önemli konularının başında geliyor elbette. Bu Fonun bu kanun teklifinin amacı olarak ifade edilen de aile müessesesinin desteklenmesi, güçlendirilmesi, gençlerin sosyal risklere karşı korunması ve gelişimleri ile girişimlerine destek sağlanması ve bu kaynağın oluşturulması, yönetilmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması olarak ifade ediliyor. Yani sadece evlilik değil, geniş bir kapsam ifade edilmiş; çok da kıymetli. Elbette tüm bu konular toplumun yapı taşı olan ailenin ve gençlerin güçlendirilmesiyle ilgili ve bizim de üzerinde hassasiyetle durduğumuz, sahiplendiğimiz ve gerçekçi çözümler geliştirdiğimiz önemli bir konu ancak unutulmamalıdır ki beklenti oluşturmak ve gerçekleştirebilmek de bu kadar önemli. Aksi takdirde destek olmayı bırakın, hayal kırıklığına ve yıkımlara da sebep olunabilir. Doğal olarak bu amaçlara yönelik gerçekleştirilecek bütçe de sağlıklı bir

şekilde hesaplanmalı ve sağlanmalıdır. Tam da bu konuda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022-2028 Stratejik Planı'na baktığımızda, bu planda yer alan amaç ve hedeflere baktığımızda bu kapsamda programların ve alt programların olduğunu görüyoruz. Program başlıkları arasında tam da bu Fonun amaçlarını gerçekleştirebilecek başlıklar zaten mevcut. Bu başlıklardan şöyle birkaç tanesini burada saymak istiyorum. Zaten bu stratejik plana ayrıntılı bakıldığında yoksullukla mücadele kısmında da üstteki amaca hizmet edecek maddeler bulunmakta ama ilk olarak aileyle ilgili olan maddeler arasında bireyin, ailenin ve toplum yapısının korunması ve güçlendirilmesi, koruyucu ve önleyici hizmetlerin geliştirilmesi, fırsat eşitliğinin sağlanması, barınma, bakım, psikososyal destek ve rehabilitasyon hizmetleri, sosyal yardımlara ve sosyal hizmetlere erişimin kolaylaştırılması, hizmet kalitesi ve kapasitesinin artırılması başlıkları program başlığı olarak zaten var ve bunlara bir bütçe de ayrılmış. Yine bu bahsettiğim -tekrar ifade edeyim- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022-2028 Stratejik Planı'nda yer alan amaç ve hedefler.

Peki, On Birinci Kalkınma Planı'na bakalım. On Birinci Kalkınma Planı'nda da konuyla ilgili temel politikalar ve öncelikler yine oluşturulmuş ve orta vadeli programa da benzer bakış açısıyla yansıtılmış. Bu faaliyetler düzeyinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 yılı ödenek ve harcama verilerine baktığımızda ise program sınıflandırmasına göre ayrılan ödenekler ve yıl sonu toplam ödenek farkları yani gerçekleştirmeleri arasında artan, hem de çok ciddi miktarlarda, milyarlarca lira artan bütçeler olmasına rağmen bu gerçekleştirmelerin de devlet kaynaklarından bütçe ayrılarak sağlandığını görüyoruz. Bakanlık oluşturacağı program ve projelere bütçe sağlayarak aslında Fonla yapılması planlanan tüm bu çalışmaları hayata geçirebilecekken neden böyle bir Fonun oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğunu açıkça merak ediyoruz ve cevaplanmasını rica ediyoruz.

Yine yönetim kurulundan bahsediliyor. "Yönetim kurulu, Fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılabilecek kaynak tutarını, harcama programlarını belirlemeye yetkilidir." deniliyor; güzel. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla nasıl bir eş güdüm sağlanması ve yukarıda bahsettiğim hangi alt program ve programların desteklenmesi planlanıyor, nasıl bir bütçe eş güdümü sağlanacak; yine bunu da merak ediyoruz. "Fon tarafından aktarılan tutarların mevzuata uygun, etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin sorumluluk ilgili kurum ve kuruluşlara aittir." deniliyor. Bir Fon verildikten sonra, verilen kurum ve kuruluşlara devredildikten sonra nasıl kullanıldığının, etki ve verimlilik analizlerinin takip edilmesi gerekir. Bu sayede başarı sağlanan projelerin sürdürülebilirliği, Fon aktarımının sağlanması da sağlanabilir ancak bunun tam tersi de olabilir yani verdiğiniz fon verilen kamu kurum ve kuruluşlarında doğru ve gereğince harcanmadığı takdirde de o zaman bunun mükerrerliğinin de engellenmesi gerekir; bu da yine önemli bir husus olarak önümüze çıkıyor.

Bir diğer konu da gençlere yuva kurmak için destek sağlanması konusu elbette çok önemli ve desteklenmesi de fayda sağlayacak bir alan çünkü en başta da belirttiğimiz gibi, aile toplumun temelini oluşturur, yapı taşıdır. Biz de politika ve eylem planlarımızda yoksul ailelerin, kadınların, çocukların, gençlerin desteklenmesi üzerine pek çok çözüm önerisi geliştirdik. Bu zor ekonomik şartlarda ve derinleşen yoksulluk tablosunda hem bugünü rahatlatacak hem de geleceğe güvenle bakmalarını sağlayacak kalıcı ve sürdürülebilir desteklere ihtiyaç duyuluyor. Bu noktada da en önemli konulardan biri kredi açılacak gençlerin iş sahibi olması ya da istihdam desteğiyle güçlendirilmeleridir yoksa bugünün şehir hayatında ne kiraya ne de ev kurmaya yetecek miktarı sağlayabiliriz. 150 bin verdik, evlendiler; ailenin ayakta kalmasını sağlayacak, güçlendirecek, ekonomik sürdürülebilirliğini sağlayacak koşullar gereklidir. Bunun için de istihdam önceliklidir. Bu gençlerin bu krediyi aldıktan sonra geri ödemelerinin garanti altına alınması gerekir yoksa bu gençleri bu hayalle biz kredi almaya yönlendirirsek kredi geri ödenemediği takdirde sosyal yardımlara muhtaç yeni aileler oluşturmuş oluruz ve bu gençlerin de geleceğe umutla bakmalarının da önüne engel olarak biz bu Fonla çıkmış oluruz. İş

kurumları için de ayrıca ne tür desteklerin sağlanacağını da ayrıntılarıyla belirtilmesi gerekiyor. Bu kredilendirme işlemi aslında devlet bankalarından kolaylıkla da yapılabilecek bir işlem. Yani devlet bankaları aracılığıyla devletin sübvansesi, destekleriyle bu kredi sağlanabilir ve bu sübvansıyla aslında çok daha geniş kitlelere, çarpan etkisi sağlayacak, bu projeyi büyütecek kitlelere, gençlere ve ailelere ulaştırılabilir. Niçin böyle bir Fonla kısıtlı kaldı? Çok daha fazla sayıda gence ulaştırılabilirdi.

Seçim öncesinde vaatler arasında yer alan ve basından da sıkça duyduğumuz aile ve gençlik bankası kurulması konusunun Fonla ilişkisi var mıdır varsa nasıl bir ilişkisi vardır? Çünkü isimler çok örtüşüyor ve kafa karışıklığına sebep olan da bir alan. Çok yakın zamanda, 6 Kasım'da Sayın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Gaziantep'teki konuşmasında yine konuyla ilgili "banka" olarak ifade etmiştir. Bu kadar önemli bir konuda "banka" mı "fon" mu muğlaklığı, bu fonun hazırlığında biraz hazırlıksız ve çalakalem hazırlık yapıldığı algısını da ne yazık ki oluşturmaktadır. Bakın, biz bile sorularımızda "Bölge farkı var mı?" "Deprem bölgesi mi?" "Yaş farkı var mı?" "Şu yaş olsun, bu yaş olsun." diye burada bile konuşuyoruz oysaki bunun da netleşmesi gerekirdi.

Genel gerekçe içinde gösterilen "gençlerin ve ailelerin sosyal risklere karşı korunması" ifadesi "sosyal risk" kavramı son derece ucu açık, afaki bir ifadedir. "Sosyal risk"ın tanımı ve kapsamı netleştirilmeli ve istismara açık bir ifade olarak başka riskler oluşturmamalıdır. Aslında gençlerin karşı karşıya olduğu bağımlılıklar, işsizlik, çocuk işçiliği, çocuk annelik, yurtsuzluk, insan onuruna yaraşır yaşam koşullarına erişememe, ev gençliği, uyuşturucu, geleceğe dair hayal kuramama ve umutsuzlukla hayatından bile vazgeçme gibi riskler bu sosyal riskler arasında yer alacak mı? Gençleri riskler karşısında koruyan ailedir ama ona sosyal fayda sunan, gelecek vizyonu yaratan, iş alanları açan, eğitim fırsatları sunan devlettir ve bu fonlar bu amaçla kullanılmalıdır. Sosyal fayda odaklı planlamalar yapılmalıdır. Dünyadaki yatırım fonlarının amacının bir borçlanma mekanizması kurmak değil, mevcut zenginliği ve kaynakları gelecek nesillere aktarmak olduğu bilinir. Ancak ülkemizde, Türkiye'de yapılan genellikle bugünkü harcamayı finanse etmek olarak karşımıza çıkıyor ne yazık ki.

Fon yönetimine verilmiş herhangi bir çerçeve, sınırlama, koşul yok. Bu "Fon yönetimi ne isterse yapar." anlamına mı geliyor? Bu fon gelecek nesilleri koruyabilecek mi, etkinliğe sahip olabilecek mi? Fon kurma ve yönetme kabiliyeti sorunlu, hatta sabıkalı bir ülke olarak geçmişte pek çok kurulan ve kapanan fonlar olduğunu biliyoruz. 2001 yılında kapanan çok sayıda fon olmuştur. Günümüzde devam eden 5-6 adet fon bulunmaktadır ki belki de en sorunlulardan biri de Varlık Fonu olarak projelendirilen ancak yıllar içinde doğru yönetilmeyerek gelecek nesillerimizi bile borçlandıran ve âdeta ismi "yokluk fonu" olarak anılan fondur. Bu noktada kurulan fonları doğru yönetememiş ve amacı dışında kullanmış bir ülke olarak yeni bir fonu kurmak ve onu yönetmek konusundaki muğlak ifadeler çok sayıda soru işaretini de beraberinde getirmektedir.

Son olarak vatandaşın önemli ölçüde çıkarlarını ilgilendiren böyle devasa bir kamu operasyonunda atılacak adımların şeffaf ve hesap verilebilir olmasını bekliyoruz. Bu anlamda önemli bir konu da elbette denetim. Bu konudan hiç bahsedilmiyor. Fona aktarım ve harcamasına dair denetim nasıl sağlanacak? Sayıştayın denetimleri ve raporları görmezden gelinirken Fona nasıl güven duyacağız? Fonun üç yıllık strateji yatırım planı hazır mı, açıklanacak mı, değilse gerekemeyecek mi böyle bir açıklama?

Aslında notlarım var ama daha da uzatmak istemiyorum.

Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen?

Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Öncelikle Sayın Başkan, teşekkür ediyorum ve bütün herkesi selamlıyorum.

Sayın DEVA Partisinden söz alan vekilimiz aslında birçok değinmek istediğim noktaya ve bu kanun teklifine dair şerh koymamızı gerektiren birçok noktaya değindi.

Şimdi, kanun teklifinin sunumu yapılırken birçok noktaya değindi sayın vekillerimiz. Özellikle uyumlu bir ailenin uygulanması, 58’inci maddede alkol ve uyuşturucuya dair tedbirlerin alınması, güçlü temeller ve sosyal risklerin ötelenmesi, buna dair bir bilinç oluşturulması ve yaşla ilgili de bölgesel farklılıklara göre karar verileceğine, aslında bir yaş sınırlamasının olmadığı ama bölge durumuna göre karar verileceğine dair bazı noktalardan bahsettiler.

Şimdi, genel anlamda baktığımızda “uyumlu bir aile” derken aslında neden bahsediyoruz? Şu anda Türkiye’de mevcut aile içi şiddetin bile önüne geçilemezken, kadınların ve çocukların oradaki riskten kurtarılmasıyla ilgili ciddi bir faaliyet yokken ve bunu önemseyecek, bununla ilgili yasaları hayata geçirecek, yaptırımları hayata geçirecek İstanbul Sözleşmesi ve 6284 gibi kanunlar etkin işletilmez ve İstanbul Sözleşmesi iptal edilirken burada nasıl bir uyumdan, nasıl bir güçlendirmeden bahsedileceğini tartışmak gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca “güçlü temeller” “sosyal riskler” derken bunun evlilik vesaireyle ilgili nasıl bir ilişkisinin kurulduğunu merak ediyoruz. Ayrıca gençlerin şu anda en basit örneklerinden birini aktarmak istiyorum: Muş’ta uyuşturucuya karşı mücadele eden, bağımlılıkla mücadele eden gençler, bunun karşısında muhalif oldukları için, uyuşturucuya gençlerin sürüklenmemesi, madde bağımlılığının azalmasıyla ilgili kampanya yürüttükleri için gözaltına alınıp tutuklandılar. Böyle bir yerden baktığımızda o hâlde Bakanlığa ya da bu kanun teklifinin bölgesel farklılıklara gönderme yaptığını da düşünmek gerekiyor. Öncelikle bu gençlerin, buna sürüklenen gençlerin önünü kesmek, madde kullanımı ve uyuşturucuya bağımlılıkla ilgili mücadele etmek gerekirken bununla ilgili, buna dair kampanya yürüten, bilinçlendirme, farkındalık eğitimi yapmaya çalışan gençler tutuklanıyor. Önce buradaki bir düşünce ve ifade özgürlüğünün gençler üzerinden kaldırılmasını da tartışmak gerekiyor. Onlar daha sonra geleceğimiz boyutlardan biri olabilir.

Ayrıca uyuşturucu ve madde bağımlılığı ve bununla ilgili kullanımdan bahsettik. Gençlerin bir kaygısından bahsetti hatip açıklamasını yaparken; bu kaygının bütün, her ülkede yaşandığını, evet, Türkiye’de de bu kaygının çok derinden hissedildiğini söylemek gerekiyor. Gençler artık geleceksizlik... Herhangi bir, kendilerine, geleceğine dair bir imkân, bir olanak, bir umut göremiyorlar ve ciddi anlamda bir genç göçü söz konusu. Önce bu göçten de bahsedelim. Neden bu gençler kendilerine Avrupa’yı, yurt dışını bir seçim yolu, bir çıkış yolu olarak görüyorlar? Çünkü buradaki ekonomik kaygılar, kendilerini idame ettirememe düşünceleri onları başka bir ülkede yaşamayla ilgili bir hayal dünyasına, bir çıkış noktasına sevk etmiş. Buradan bakmak gerekiyor. Öncelikle gençleri bu ülkede tutabilecek, gençlere geleceği, umudu verecek, bu geleceksizlik kaygısından uzaklaştıracak bir kanun teklifi olmasını istedik açıkçası. Bir istihdam alanı yaratılmamışken, eğitimle ilgili ciddi anlamda problemler varken böyle bir teklifini hakikaten çok ironik buluyorum. Şöyle ki: Günlerdir, haftalardır gençlerin barınmadığından bahsediyoruz. Gençler “Barınamıyoruz.” hareketi bile başlattılar. Onların eğitim hayatlarını... Yani artık sadece bir istihdam alanından bahsetmiyoruz, bir eğitim hayatına zar zor dâhil oluyorlar ve dâhil oldukları bu eğitim hayatlarında da açıkçası bin türlü sorunla meşgul olmak durumunda kalıyorlar. Bunlardan en basit örnekleri de insan koşullarına, insanca yaşam koşullarına uygun olmayan yurtlar ve bu yurtlardaki güvencesi olmayan asansörler. Son bir hafta içerisinde 20’yi aşkın, asansörlerdeki denetimsizlikten kaynaklı vakalar duyduk ve bunlardan bazıları da yaralanma ve ölümle sonuçlandı.

Öncelikle gençlerin hayatlarına sahip çıkalım, ondan sonra gerekirse bu gibi maddeleri konuşuruz. Daha geçen gün Plan Bütçe Komisyonunda Gençlik ve Spor Bakanlığının, aynı zamanda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçelerini tartışırken de bu konuları gündeme getirdik yani bu kadar vahim mevzular varken onları evlendirmekle ilgili şeylerden bahsediliyor olması hakikaten farazi geliyor.

Ayrıca gençleri fikir üretme, sorgulama, düşünebilme ve bunları geliştirebilme imkânları sağlamak yerine bir evliliğe dair hapsedmeye sanki yönlendiriyormuşuz gibi. Öncelikle bu ülkede sosyal bilimlerin önü kapatıldı arkadaşlar, birçok bölümlerde öğrenci alımları artık yapılmıyor bile; antropoloji, sosyoloji bunlardan birkaçı. Artık açık öğretimden de fazlasıyla öğrenci alıp eğitim kalitesi de düşürüldü, mezun sayısı artırıldı. Atama bekleyen gençler var, barınamayan gençler var. Bunlar varken bu bütçeyi, böyle, evlilik üzerinden değerlendirmek de hakikaten akıl kârı değil diye düşünüyorum.

Ayrıca her bölgenin durumuna göre bir yaş sınırlaması getirileceğinden bahsetti. Bazı bölgelerde evlilik yaş sınırı 16'ya, 15'e kadar düşüyor. Evlilik adı altında zorla evlendirme ya da çocukları istismara maruz bırakma gibi vakalarla karşı karşıya kalıyoruz. O hâlde bir bölgede evlilik yaşı 16'yken oranın alt sınırını 16 olarak mı belirleyeceksiniz? Buna dair çok muğlak bir değerlendirme var kanun teklifinde. Sınırlar açık ve net olmalı ve bunu sağlayacak olan evlilikle ilgili kısımda o yaş sınırlamasının net belli edilmesi gerekiyor.

Ayrıca -yanlış anlamadığımı düşünüyorum- bu Fonu sağlarken doğal gaz rezervinden ve oradan gelecek olan, ekonomik olarak bütçeye katkısı olacak olan meblağdan bahsedildi. Yani biz yıllardır doğal gazı duyuyoruz, doğal gaz zaten şu an herkes için soyut bir kavram. Bu soyut kavram üzerine yeni bir çalışma yapılıyor. Temelleri sağlam bir şeyden bahsederken temelleri soyut olan bir durumdan söz ediyoruz yani bunun ne kadar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gabar'da...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Evet yani bundan bahsedince de bu da çok soyut geliyor açıkçası, önce belirsizliği netleştirmek gerekiyor.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Kaynağı da söylüyoruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Evet, doğal gazı biz yıllardır diyoruz. Karadeniz'den sürekli çıkarılıyor da çıkarılmadı.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – 5 milyar...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Evet, bununla ilgili zaten gündemde çok şey vardı, herkes takip etti, belirsizlikten bahsediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Belirsiz olunca sonrasında Fon çöker.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Çökmez, çökmez.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Üstelik gençler şu anda zaten bir öğrenim kredisini geri ödememe... Ve bununla ilgili takibe düşen binlerce, milyonlarca genç var. Öğrenim kredisini ödemediği için yapılandırmaya verilen, yapılandırmada da yine ciddi anlamda bir şeyi olmadığı için, borçlandırmayı geri ödemediklerinden kaynaklı kredi takibine düşen binlerce genç var.

(Uğultular)

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, konuşmacıyı dinleyelim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ben sizi dinledim, lütfen...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Öğrenim kredisini dahi ödeyemediği için kredi borç takibine takılmış binlerce genç var. Önce buradan başlamak gerekiyor. O gençlere henüz bir istihdam alanı yaratılmadı. Bu kredilerini ödeyebilecek bir iş alanına, kendilerini idame ettirecek bir ekonomik özgürlüğe sahip olmadan bir de onların sırtına evlilikle ilgili başka bir kredi borcu mu yüklüyoruz? Yani açıkçası bunların hepsinin şeffaf ve hesap verilebilir bir durumda olması gerekiyor. Esnek, bu kadar muğlak bir kanun teklifine herkesin çok olumlu bakacağını da düşünüyorum açıkçası.

Ve her bakanlıkta zaten gençlerin istihdamı, gençlerin geleceğiyle ilgili yatırımlarına dair birçok bütçe ayrılmışken ekstra bir de bütçe dışı bir kaynağın oluşturulmasını çok şüpheli buluyoruz açıkçası. Zaten var olan bir bütçeye bir de bütçe dışı bir kaynakla fon aktarmanın neye hizmet edeceğini, kamu anlamında neye yarar sağlayacağını tartışmak gerekiyor. Zaten bir bütçeyi artırma talebi varken ekstra bir Fona niçin ihtiyaç duyuluyor? Bunları da söylemek gerekiyor. Yani bütçe dışında ekstra bir kaynağın varlığı keyfiyete tabi olan, kendi istediklerini yapabilecekleri bir alan sağlayacaklarıyla ilgili bizim de düşüncelerimizi destekleyen, doğrulayan bir noktaya evrildiğini söylemek istiyorum. Bir fon aktarılacaksa gerçekten bunun gençlerin gelecek kaygısını öteleyecek bir istihdam alanına, gençlerin maddeye bulaşma yaşının 8 yaşına düştüğünü bahsettiğimiz bu süreçte bununla ilgili mücadele alanlarına, eğitim ve farkındalık çalışmalarının artırılması ve gençlerin özgür düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilecekleri, toplumsal cinsiyet baskılarından ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden daha azade bir alanın yaratılmasına harcanmasının gerektiğini düşünüyorum açıkçası.

Söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkürler.

Kayıhan Bey, buyurun.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle Sağlık, Aile ve Çalışma Komisyonumuzun ilk toplantısının yapılmasından duyduğum memnuniyeti de söylemek isterim.

Sayın Başkan, biliyorsunuz aynı saatte Plan Bütçede Sağlık Bakanlığının bütçesi görüşüldüğü için toplantının ilk bölümüne gelemedik. Böyle çakışmaların önlenmesi konusundaki teklifimizi de bir kez daha size sunmak isterim.

Kanun teklifine gelince, öncelikle aile ve gençlik üzerine bir kanun teklifi hazırlanmış olmasından memnuniyet duyduğumuzu söylemem gerekir ancak bunun bir Fonla karşımıza gelmesine ilişkin çekincelerimiz var. Neden çekincelerimiz olduğunu birkaç ana başlık üzerinden sizlerle paylaşmak isterim. İlki, açıkçası biraz şaşırarak bu kanun teklifini okuduk. Neden? Çünkü biliyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanının da ısrarla sahiplendiği bir orta vadeli program var 2024-2026 dönemine dair. Oradan bir cümleyi tamamen alıntılıyarak okuyacağım, diyor ki orta vadeli programda: “Kamu kesimi genel dengesinde yer alan fon ve döner sermayelerin harcama ilkeleri belirlenecek, bütçenin birlik ilkesinin uygulamasının güçlendirilmesine yönelik olarak özel gelir, fon ve benzeri uygulamalar gözden geçirilecek.” Dolayısıyla mevcut fonların gözden geçirilmesiyle ilgili orta vadeli programa bir hedef konulmuşken yeni bir Fonun oluşturulmasını çekinceyle karşıladığımızı söyleyeceğim. Birazdan buna ilişkin başka ekleyeceğim kavramlar da olacak.

Sayın Başkan, siz bakanlık da yaptınız yani böyle dikey fon oluşturma yapılarının aslında kamu işleyişi açısından, özellikle 1983 sonrası Özal hükümetlerinin gündeme getirdiği sıkıntılar göz önüne alındığında -ki benden önceki başka konuşmacılar değindi- bazı problemleri karşımıza çıkarma ihtimalini de burada vurgulamış olalım. Sonra tekrar söylerim ama kanun teklifinden anlayabildiğimiz, kamu bütçesinden aktarılacak kaynaklarla oluşturulacak bir Fon 5 bakanlığın eş güdümüyle yine kamu

kurum ve kurumları aracılığıyla vatandaşa ulaştırılacak. Dolayısıyla burada kamu yapılanmasını, kamu yönetimini bir dikey örgütle kesmek yerine bu konudaki görevli bakanlıkların bütçesine aktararak -ki önemli bir rakam, 3 milyar liradan söz ediliyor, bunun 6 milyar liraya kadar çıkma ihtimali var- En başta, evlenmek isteyip de evlenmekle ilgili ekonomik sorun yaşayan gençlerimizin desteklenmesinin daha doğru olacağını düşünüyoruz çünkü böyle Fon yaratıldığında 2 tane büyük problemin karşımızda olduğunu deneyimliyoruz. Bu, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde de oldu, daha önceki dönemlerde de oldu, hâlen de devam ediyor. Bir konuşmacı söyledi, Türkiye Varlık Fonu bunun örneklerinden bir tanesi. Fonlar gündeme getirildiğinde bu kanun teklifinde de olduğu gibi “denetime açık” denilmesine karşın Sayıştay raporlarının da açık olarak ortaya koyduğu gibi bu denetimler tam olarak yapılamıyor, dolayısıyla fonların denetimine ilişkin bazı sorunların yaşanma ihtimalini burada dikkatinize sunuyorum.

İkinci olarak söylemek istediğim şey -yine benden önceki başka konuşmacılar değindi- burada Aile ve Gençlik Fonu kurulurken “gençliğin” tanımı, “aile” tanımı, “gençliğin yaş sınırı”, “bu evliliklerin sağlam temeller üzerine kurulması” gibi kavramların bazı boşluklarla karşımıza çıkarıldığını görüyoruz. Örnek vereyim: Aile yalnızca genç bireyler arasında evlilik bağına indirgenmiş görünüyor. Oysa dünyada çok yaygın olan son yirmi yılda, ülkemizde de özellikle son yıllarda giderek yaygınlaşmaya başlayan örneğin tek ebeveynli aileler var. Evlenmeyi tercih etmeyen, yalnız başlarına ya da aileleriyle birlikte yaşayan gençler var. Dolayısıyla “aile” tanımını böylesine dar bir kavramla ele almak yerine ülkemizdeki yoksulluk ve yoksunluk sınırının yüzde 41 civarında olduğunu son verilere göre -EUROSTAT verisidir- göz önüne alarak biraz daha kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyduğumuzu söylemek isterim. Bu kadar dar bir şekilde ele alınmış “aile” tanımı ve diğer “aile” kavramı içerisinde olması gereken kişileri, bireyleri, çocukları dışlayıcı bir özellik taşıyor ve evlilik kurumunu da bu “aile” tanımıyla birlikte ele alarak “aile” tanımını sanki evlilik olmazsa aile olmaz gibi bir sınırlandırmayla karşımıza getiriyor, oysa boşanmış aileler var örneğin yine başka konuşmacıların dile getirdiği gibi. Dolayısıyla gençlerin bir birey olduğunu, kendi öz iradelerini kullanarak hayatlarını nasıl geçireceklerine karar verebileceklerini göz önüne almalıyız. Onların otonomilerini yok saymamalıyız ve onları yalnızca aile kurumunun bir uzantısı biçiminde ele almamalıyız.

Bakın -yine başka konuşmacılar dile getirdi ama ben size birkaç sayı da vermek isterim- gençlerin bugün ülkemizde yaşadığı çok ciddi sorunlar var. O kadar ki yani sokakta konuşurken bugün telefonu olmayan, interneti olmayan insan mı kaldı diye bir tartışma var ama TÜİK’in 2021 verileri -sizler de biliyorsunuz- gelir ve yaşam koşulları araştırması 15-24 yaş arasındaki 11,7 milyon gencin sahiplik durumlarını ele alıyorlar. Örneğin, bunlardan 2,13 milyonu, yaklaşık yüzde 20’si bir bilgisayara sahip değil; yüzde 10’u internet bağlantısına sahip değil; 1,29 milyonu eskimiş giysilerini yenisiyle değiştiremiyor; 1,13 milyonu ikinci bir ayakkabı alamıyor; gençlerin 1,78 milyonu özellikle gelişimlerine katkıda bulunabilecek kültürel etkinliklere, sinema, konserler başta olmak üzere ücretli boş zaman faaliyetlerine kaynak aktaramıyor ve 1,44 milyonu küçük bir miktar parayı dahi kendini iyi hissetmek için harcayamıyor.

Daha önce de söylendi ama burada gençlerle ilgili çok önemli bir sorunu bir kez daha söylemek isterim. Açıkçası, böyle bir kanun teklifinde, özellikle de genç milletvekili meslektaşlarımızdan “ev genci” kavramına atıfla... Biliyorsunuz Türkiye’de belli bir yaş grubunda ne okulda ne istihdamda olmayanların oranı yüzde 25’lerin üstünde; her 4 gençten 1’i ne okulda ne de işte istihdam edilemiyor. Bu, çok büyük bir rakam. Bu durumda olan ev gençlerine katkıda bulunabilecek düzenlemeleri de içerecek bir yaklaşımın süreci daha iyi bir noktaya götürebileceğini açıkçası düşünüyoruz.

Bir başka vurgulamak istediğimiz konu, şimdi, bu Fonun teklif edilmesi aşamasındaki gerekçelere baktığımızda, bu gerekçelerin aslında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev tanımı içerisinde yer aldığını görüyoruz. Bakanlık, bakın, misyonunu nasıl tanımlıyor: “Bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerin korunması, güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik bütüncül ve adil sosyal hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamak.” Vizyonu da şöyle: “Toplunun her bir ferdine ulaşarak etkin sosyal hizmet sunumuyla ülkemizin sosyal kalkınmasında öncü bir kurum olmak.” Dolayısıyla böyle bir Fonun kurulması için gerekçelere baktığımızda zaten mevcut Bakanlığın kendisini tanımladığı gerekçelerle büyük ölçüde örtüştüğünü görüyoruz. O yüzden böyle bir Fonun kurulmasına ilişkin gerekçelerin de mevcut Bakanlık yapısı nedeniyle boşa düştüğünü söylemek mümkün. Tabii, burada, çok net şu soruyu yanıtlamak lazım: Şu andaki Bakanlık ve şu andaki yapılanma hangi ihtiyacı karşılamıyor da biz yerine yeni bir Fon oluşturuyoruz? Örnek olarak söyleyeyim: Evlenmek isteyen ama parası olmayan çiftlere bir miktar para verilmesi söz konusu. Paranın miktarını konuşmuyorum, o 150 bin olur, daha başka bir şey olur, tartışabiliriz. Şu andaki mevcut yasal yapımızda bunun verilmesini engelleyecek herhangi bir yasal kısıtlılık var mı? Bizim gördüğümüz yok. Ayrıca, iki kaynaktan bir 6 milyara ulaşabilecek ama 3 milyar öngörülen bir Fon oluşturulmasıyla ilgili bir rakam var. Bu rakamların söz konusu Bakanlığın kendi yapısı içerisinde evlenmek isteyenlere doğrudan bütçe aktarımı yoluyla -ki şu anda Plan Bütçede biliyorsunuz, tartışmalar devam ediyor- aktarılmasının önünde bir engel de biz görmüyoruz. Hâl böyleyken, bunu mevcut kamu yönetimine bağlı bir bakanlık yapısı altında yapmak söz konusuysen ayrıca neden bir Fon oluşturulduğunu açıkçası anlayabilmiş değiliz. Bunun daha netleştirilmesinde büyük yarar var. Aksi hâlde, bakın, her bir konuya ilişkin böyle dikey yapılar oluşturulursa hem finansman açısından hem de örgütlenme açısından bu, kamu yönetimini zaafa sokma öngörülerini haklı çıkartabilir. O yüzden, Sayın Bakanım, buna çok ciddi eğilmek lazım; mevcut, daha önceki fonlardaki olumsuz deneyimler ortadayken tekrar bir Fon oluşturmak yerine... Tamam, buradaki öneriler doğrudur, bunları hayata geçirmek için hep birlikte çaba gösterelim ama bunun için Fon oluşturmaya gerek yok, zaten mevcut Bakanlık yapısı bunu hayata geçirebilecek bir yapıya sahip.

Bu arada şöyle bir şey de var: Ben de kamu yönetiminde çalışmış bir meslektaşınız olarak söyleyeyim, 5 bakanlığa bir eş güdüm içinde çalışma görevi verilmiş. Açıkçası, bu eş güdümün nasıl sağlanabileceği konusunda da bir ayrıntı yok. Dolayısıyla yine kamu yönetimindeki geçmiş deneyimlere baktığımızda, birden fazla bakanlığın bile bir araya gelmesinde sorunlar yaşanırken 5 bakanlık bürokratlarının bir araya gelerek eş güdüm içerisinde bu Fonu yönetebilecekleri iddiasını ben tartışılabilir buluyorum. Sayın Bakanım da bana katılacaktır. Örneğin, yıllardır Çalışma Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında örneğin 6331 sayılı Kanun; İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda -örnek olsun diye söylüyorum- 2 bakanlık arasında bile istenen eş güdüm yıllardır sağlanabilmiş değil; dolayısıyla daha temel konularda eş güdüm sağlamakla ilgili kamu yönetiminin kendine özgü nitelikleri yüzünden sorun yaşanırken 5 bakanlık bürokratlarının bir araya getirilerek bir eş güdüm sağlanabileceği iddiasını ben tartışmaya açmak gerektiğini söylemek isterim çünkü pek kolay bir yapı olacağını düşünmemiz mümkün değil.

Ayrıca burada, kanun teklifinde aileye ilişkin kavramlar hep olumlu olarak karşımıza getirilmiş. Bakın, böyle bir kanun teklifini getirirken gençlikle ilgili alanın genişletilmesinin yanı sıra, aileyle ilgili olumlu özelliklerin yanı sıra olumsuz özellikleri de gözetip ve olumsuz özellikleri hem önlemek hem de çözmek için çaba tüketen bir yaklaşıma ihtiyaç var. Ne gibi? Birazdan bazı rakamlar vereceğim ama “aile” dediğimiz zaman, maalesef, tamamen çok da iyi bir organizasyonu anlamıyoruz; bazı ailelerde çatışmalar var, bazı ailelerde şiddet var ve ülkemizin önemli sorunlarından biri toplumsal cinsiyet eşitsizliği. Biliyorsunuz, yaklaşık 200 ülke içerisinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi’nde Türkiye 130’uncu sıralarda. Dolayısıyla “aile” kavramını tartışırken toplumsal cinsiyet eşitliğini de nasıl daha

eşit bir yere getirebileceğimizi de tartışmanın ben çok önemli olacağını söylemek isterim. Burada her ailenin ya da yuvanın mutlu olmadığını bilerek, mutsuzluğa, çatışmaya, hatta bölünmeye yol açan sorunları masaya koyarak bunların önlenmesi ve bunlar karşımıza geldiğinde en başta çocuklar olmak üzere çocukları ve kadınları koruyacak bir yapının karşımıza çıkartılması için bir çabanın doğrusu çok değerli olacağını düşünürüm.

Yeri gelmişken “aile” dediğimizde “aile içi şiddet” ya da “kadına karşı şiddet” kavramlarıyla karşımıza çıkan olguları da yok saymamamız gerekir. Özellikle genç meslektaşlarımızın bu konuda -çünkü maalesef Türkiye’deki veriler gençlerde de giderek aile içi şiddetin, çatışmanın artış gösterdiğini karşımıza getiriyor- bir yasal düzenlemeye katkı vermelerini beklediğimi söylemek isterim. Bakın, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Haziran 2023’te bir rapor yayınladı, o rapordaki Türkiye’yle ilgili bazı verileri sizlerle paylaşmak isterim. Biliyorsunuz, ev içi şiddetle ilgili acil yardım hattı var, 2007 ile 2021 yılları arasında 30 bine yakın arama yapılmış. Yapılan aramaları analiz etmişler; fail en yüksek oranda maalesef eş -tabii, eşten kastımız erkek, erkek şiddeti- ve sonra da aile üyesi, özellikle ailenin büyük çocukları olmak üzere. Gelen aramalarındaki faillerin yüzde 90’ı erkek; şiddete maruz bırakılanların yüzde 73’ü evli, yüzde 12’si bekâr ve yüzde 7’si de boşanmış kişilerden oluşuyor. Dolayısıyla aile kurumu içerisinde maalesef ki bir şiddetin varlığını da görmemiz lazım. Bu arada şiddet mağdurlarının hem fiziksel hem duygusal hem sosyal hem ekonomik hem de cinsel şiddete uğradığını da bu rapordan görebiliriz. Burada, sığınmaevleri taleplerinin çok yüksek oranda karşımıza çıktığını, ülkemizde buna ilişkin özellikle yerel yönetimlere yüklenmiş görevler olmasına rağmen orada bir sıkıntının varlığını ve bizim Komisyonumuz aracılığıyla bu sıkıntıyı gidermek için de bir çaba göstermek gerektiğini buradan vurgulamış olayım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; burada tekrar edelim, bu kanunla ilgili bir düzenleme yerine, fonların mali disiplini bozduğunu bildiğimiz ve kaynakları etkin kullanımımız konusunda bugüne kadarki deneyimler pek de olumlu olmadığı için, böyle müstakil bir Fon kurulması yerine, bütçe içerisinde bir fasıl açarak bu kaynakların oraya aktarılması ve o fasılla -üstelik biliyorsunuz, o fasılların tamamı denetime de tabidir, denetim olacak mı olmayacak mı tartışmasından da uzaklaştırmış oluruz- bir çaba gösterilmesi gerektiğine vurgu yapmak isteriz.

Özetle biz bu kanun teklifiyle ilgili tam olarak ihtiyacı tanımlamaktan uzak olduğunu, hem “aile” hem de “gençlik” tanımlarında günümüzün ihtiyaçlarına yanıt vermeyen, kapsamı daraltan bir özelliği olduğunu, aile kurumunun yol açabileceği ya da yol açtığı olumsuzluklara karşı bütüncül bir çözüm üretmekten uzak olduğunu ve sosyal risklere karşı bir sosyal güvenlik mekanizmamız ve görevli bir Bakanlık olmasına rağmen sanki bir alternatif yapı kurduğunu, denetim konusunun muğlak olduğunu, nasıl işleyeceği belli olmayan bir yapıyı teklif ettiği için bu teklife olumlu bakmadığımızı söylemek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Başkanım, usul açısından öncelikle şunu sorayım: Geneli üzerine konuşmalar bittikten sonra mı, şimdi mi söz alayım? Ben geneli üzerine söylenenlere kendi notlarım çerçevesinde bir cevap vermek isterim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Siz tercih edin.

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Peki.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Biz bitirsek daha iyi olmaz mı?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Söz almak isteyenler varsa bence geneli üzerinde diğer vekillerimize söz verelim, ben sonra toparlayayım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Peki, buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; hepinizi selamlıyorum.

Birçok konu konuşuldu artık hani çok açık kapı da kalmadı ama anlaşılan o ki yani buraya gelirken de hepimizin zihninde oluşan şey, maalesef son yıllardaki uygulamalar, bir “fon” lafı önümüze geldiğinde bize irkilmemiz gerektiğini söylüyor. Dolayısıyla hepimiz böyle teyakkuza bakıyoruz bu yeni kurulacak Fona. Varlık Fonu üzerinden yaşanan sıkıntılar malum, buradaki işte mali disiplinsizlik, denetimsizlik... Şimdi, her konuda hepimizin özellikle belirtmeye çalıştığı, ülkenin en çok ihtiyacı olan şey şeffaflık yani bütün meselelerimizde geliyoruz, dayandırıyoruz, şeffaflığa getiriyoruz.

Şimdi, burada iki alanın gerçekten sizler tarafından çok net şekilde açıklanmaya muhtaç olduğunu söylüyoruz. Birincisi, bu kriterler yani şu anda çok objektif kriterlerden bahsedilebilir ama -sayın vekilin de söylediği gibi- iş başladığında, uygulamaya geçildiğinde kayırmacılık üzerinden ciddi bir şey yapılıyor yani bu kriterler aşılmaya çalışılıyor. Bu kriterlerin gerçekten şeffaf olduğunu ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının eşit şartlarda bunlardan istifade edebilecekleri noktasındaki teminatınızı anlamak isteriz.

İkincisi de Fonun yönetimi konusunda, bu hesap vermeden muaf oluşu maalesef yine içimizdeki şüpheleri artırıyor. Bunlar işte, bakanlıklardan yeni şeyler ihdas edilecek vesaire, her fon beraberinde huzur hakları denilen bir kalem açacak, yeni masraf kalemleri açmış olacak. Yani hakikaten neden bütçede düzenlenmesi düşünülmeyi de yeni bir Fon ihtiyacı hissedildi? Bu konuda sizler tarafından şeffaflıkla, tatmin edici bir açıklama yapılmasını arzu ediyorum.

Yani gençlerimizin sorunlarıyla ilgili elbette çok konuşacağız, edeceğiz. Bu aile meselesi konusunda ben hiç kimsenin burada buna karşı çıkacağını... Aile kurmak isteyen bir çiftin yani 2 gencin bu talebine devletin destek çıkmak istemesine burada karşı çıkacak olan tek bir milletvekili yok yani bunu herkes arzu eder. Bununla birlikte, artık evlenme ehliyeti, aile kurma ehliyeti diye bir başlığı da bundan sonrasında düşünmemiz gerektiğine, çalışmamız gerektiğine inanıyorum. Çünkü içinde şiddet olan bir aileyi de kutsamanın asla ne bizlerin inancında ne geleneğinde ne kültüründe yeri olmadığı kanaatindeyim. Bu konunun da bir an önce çalışılmaya başlanmasını arzu ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkürler.

Başka söze almak isteyen?

Buyurun Sayın Sarı.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli milletvekillerim, önümüze gelen kanun teklifi aslına bakarsanız hani güncel olarak toplumumuza en derinden yarayan, aile bütünlüğü ve gençlerimizin beklentilerine çözüm üretmek için yapılmış bir çalışma ama amacından çok uzağa düştüğü kanaatindeyiz. Sonuç itibarıyla, bu konuyla ilgili uzmanlaşmış bakanlıklar ve kadrolar varken mevcut kaynağın başka bir yapı içerisinde, Meclisin, kamunun denetimden uzaklaştırılarak bir çözüm aramaya çalışılmasının doğru olmadığı kanaatindeyiz.

Tabii, önce AKP iktidarının aile birliğini bozan, aile birliğini dağıtan, birbirinden koparan yanlış politikalarının olduğunu da görmemiz lazım. Bu bütünlüğün gelişimine, döngüsüne, dünden bugüne nerelere geldiğimize bir bakmamız gerekiyor. Kısaca anlamaya çalışırsak ve bunu da sayılarla ifade etmemiz gerekirse boşanan çiftler 2021 yılında 175.779, 2022 yılında 180.952 olmuş. Bin nüfus başına düşen boşanma sayısını ifade eden kaba boşanma hızının 2022 yılında 2,13 olarak gerçekleşmiş olduğunu görebiliriz. Bunu 2001 yılından 2021 yılına yani yirmi yıllık bir döngüye taşıdığımızda da öncelikle kaba evlenme hızına baktığımızda evlenme hızımız yüzde 20 düşerken aynı sürece baktığımızda da boşanma hızımızın yüzde 47 oranında artmış olduğunu görüyoruz. Aslında bakarsanız hani aile kurulması çabası çok doğru, çok yerinde bir hedef ama bu ailelerin bir arada kalabilmesini sağlamak öncelikli hedeflerimizden biri olmalı. Hâlihazırda boşanan ve dağılan aile gerçeğini de göz ardı etmememiz gerekiyor. Bu yirmi yıl içerisinde boşanma sayısının yüzde 90 artış gösterdiği gerçeğini göz önünde bulundurmalıyız. Boşanma sayısı, özellikle son on senede belirgin bir artış gösteriyor ve sonuç itibarıyla da 2019 yılında boşanan aile sayısı 157 bin, 2022 yılında da 180 binleri bulmuş.

Boşanmanın nedenleri arasında sorumsuz ve ilgisiz davranma ilk sırada yer alırken esas vurgulamamız gereken konu başlığı olan ekonomik kriz evlilik krizlerindeki birlikteliği, aile bütünlüğünü bozmadaki en önemli gerekçe ve dayanak olmuş durumda. Bu anlamda da odağımızın aslında, şu anda içinde bulunmuş olduğumuz ekonomik krizin çözülmesine yönelik alınacak tedbirler, aile bütünlüğünün ve gençlerimizin geleceğe dair de atacağı adımların önceliği olacaktır. Ailenin yoksullaşması, aile içi rolleri ve ilişkileri değiştirerek eşler arasında ilişkiyi bozuyor ve ilişkileri boşanmayla sonuçlanıyor. TÜİK verilerine göre -yararlanılarak yapılan hesaplama göre- mevsimlerin etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Ağustos 2023 itibarıyla 8 milyon 839 bin kişi olmuştur. Bu çaresizlik ortamında aile kurulması ve ailenin, kurulan ailelerin de bütünlüğünün sağlanması çok mümkün gözüküyor. Öncelikle ülkemiz içerisindeki gelir adaletinin sağlanarak, işsizlik sorununa çözüm üreterek ve eğitim seviyesini artırarak aile bütünlüğünün, hâlihazırda kurulmuş ailelerin bütünlüğünün sağlanmasına odaklanmamız gerektiği kanaatindeyim.

Yaratılacak Fonla ilgili bize ulaştırılan kanun teklifini incelediğimizde, Türkiye Petrolleri Kanunu kapsamında tahsil edilen devlet hissesi ve Maden Kanunu kapsamında tahsil edilen devlet hakkının yüzde 20'si, kanun ve kararnamelerle kurulu bulunan ve kurulacak olan Fon gelirlerinin Cumhurbaşkanı kararıyla yüzde 10'una kadar da artırılacak tutarları ve değişik kalemlerde tahsilatlar öngörülüyor. Bunların da -tahmini bütçede baktığımızda ulaşılacak Fon miktarının- yaklaşık 3 milyar 110 milyon lira gibi bir rakama ulaşacağı öngörülüyor ki bu yüzde 20 artırma yetkisiyle birlikte 6 milyar lirayı bulacak bir Fon. Bu Fon, aslına bakarsanız ilgili bakanlıklar bütçesi içerisinde... Hâlihazırdaki bakanlıklarımız bu ve benzeri projelere nasıl katkı sunamıyor? Neden engel oluyor? Bu kaynağı niye dışarıya, başka bir Fona ve başka bir yapıya aktarma ihtiyacı duyduğumuz büyük bir soru işaretidir. Hâlihazırdaki bakanlıklarımız mı yetersiz, kadroları mı yetersiz? Yoksa bütçeleri eğer yetersizse kullanılacak, kurulacak olan kamu bütçesinin ilgili bakanlıklara aktararak sorunların çözümüne odaklanabileceğimizi düşünüyorum.

Gelecek nesillerin sağlıklı aile ortamında hayata hazırlanması ve toplum refahının devamının sağlanması amaçlanmış; çok güzel ama bu amaca bugüne kadar hizmet edemediğimiz ne eksikimiz vardı da bu Fon üzerinden yeni bir yapılanma ihtiyacı hissettiğinizin de meraklı içerisindeyim.

Sonuç itibarıyla, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz ortamı bugün hem aile kurulamamasının, aile birliğinin kurulamamasının hem de aile bütünlüğünün sağlanamamasının en önemli sebebidir ve bu sebebin de gerekliliğini iktidar partisinin temsilcilerinin sağlamış olması gerekirken şu anda enflasyon altında her gün fakirleşen halkımız ne yazık ki bu hedeflerimizden çok çok uzaklara düşmüştür.

Teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkürler.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyon Başkanlığına Mayıs ayında verdiği, cevap alamadığı önergeye ve içeriğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkanım, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyesi olarak Başkanlığınıza Mayıs sonunda bir önerge sunmuştum ama bir cevap da alamadım, herhangi bir değerlendirme de olmadı. Başkanlık sekreteryanızın eksikliği mi, sizinle alakalı bir durum mu bilemiyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Meclis kapalıyken mi göndermiştiniz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Mayıs sonunda verdim ben önergeyi ve hâlen cevap alamadım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Ben bir inceletireyim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kısaca, hemen bir bilgi vereyim, kısa olacak.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kızamık salgını olduğunu düşünüyorum. TTB yetkilileri, Mayıs ayında çok vahim rakamlarla çocuklarımızı ve toplumuzu tehdit eden kızamıkla ilgili bilgiler verdiler. Bu yılın ilk dört ayında 1.440 vaka görüldü, geçen yılın ilk dört ayında 126 vaka görülmüştü; bu, salgınla ilgili önemli bir veri. TTB ciddi önlemler alınması gerektiğini söyledi, Sağlık Bakanlığı bu noktada çok önemli bir açıklama yapmaktan çekindi ve bizim Komisyonumuzun değerlendirmeye alması gerekiyordu.

Şimdi, TTB'nin açıklamasına göre 1 yaş altındaki vakaların neredeyse tümü ve 1-4 yaş arası kızamık vakalarının yarısından fazlası aşısız durumda bulundu ve ülkemiz şu anda Avrupa'da 53 ülke arasında en çok kızamık vakası görülen ülke. Kızamık tehlikeli bir hastalık arkadaşlar. Belki küçük yaşta çoğunuz aşı oldunuz. Ben de bir hekim olarak şunu söyleyeyim: Kızamık öldürücü olabilir, pnömoniye yol açar, yıllar sonra ensefalit oluşturur, beyin iltihabı olur, “Durup dururken nereden çıktı?” dersiniz ama ciddi komplikasyonlara yol açar, öyle basite alınacak bir durum değildir. Biz bununla ilgili bir alt komisyon kurulmasını istedik Sayın Başkanım, ölümcül kızamık hastalığının Türkiye'deki seyri ve alınması gereken önlemler alt komisyonunu önerdik fakat sizden hâlen bir cevap alamadık, en azından bu toplantıda bir değerlendirmeye alınmasını isterim. Zaten son bir-bir buçuk ay önce de Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca böyle bir salgın olduğunu da kabul etti ve açıklama yaptı sonunda, TTB'nin açıklamalarından çok sonra. Bizim de konuyu mercek altına almamız gerekiyor. Neden? Çünkü iki sıkıntı var. Birincisi, toplumumuzda yoğun bir aşı karşıtı kampanya var, “Aşı olmayalım, aşı olmayalım, şöyle olur, böyle olur.” diye çok ciddi bir sıkıntı var. İkincisi de sığınmacıların artışıyla ilgili aşısız vakalarda önemli bir artış var. Bunlar son derece önemli sağlık sorunları. Konunun değerlendirilmesini istiyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Onu değerlendirelim, kısa sürede size cevap verelim.

Buyurun.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735) (Devam)

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, Komisyonumuzu toplamış olmanızdan çok mutlu olduğumu belirtmek istiyorum. Umarım bu dönemde, bu yasama yılında bu Komisyon sık sık toplanır ve biz de toplumdan elde ettiğimiz birtakım sorunları burada aktarma imkânı bulabiliriz.

Herkes çok şey söyledi, ben çok kısa değineceğim. 2024 ile 2026 yılları arasında öngörülen orta vadeli programda “Kamu kesimi genel dengesinde yer alan fon ve döner sermayelerin harcama ilkeleri belirlenecek, bütçenin birlik ilkesinin uygulamasının güçlendirilmesine yönelik özel gelir, fon ve benzeri uygulamalar gözden geçirilecektir.” denilmiştir. Bu programla ifade edilen bu önerinin tam tersine bir teklif sunulmuş olmaktadır. Bunun dışında, yine, teklifin 3’üncü maddesiyle Cumhurbaşkanınca kanun ve kararnamelerle kurulu bulunan ve kurulacak olan fonların gelirlerinin yüzde 10’una kadar olan tutarlarının da Aile ve Gençlik Fonuna aktarılabileceği belirtilmektedir. Bu kapsamda, mevcut fonların gelirlerinin toplamının ne kadar olduğu mutlaka açıklanmalıdır.

Ben bu teknik bir iki şeyden sonra gençlerin sorunlarından bahsetmek istiyorum. Özellikle gençliğin stajyerlik ve çıraklıkla ilgili problemleri var. Biliyorsunuz ki gençlerin çıraklık veya stajyerlik yaptıkları dönemde sigortasız ve düşük ücretle çalıştırıldıkları için SGK başlangıçları da yapılmıyor.

Üniversiteli gençlerin çok ciddi problemleri var, ekonomik zorluklar nedeniyle zar zor çalışmaya çalışıyor bu gençler, geçinmeye çalışıyorlar. Çalışmayan gençler var ve öğrencilerin gittikçe eğitime, barınmaya, beslenmeye ulaşmaları oldukça zor oluyor. Üniversite öğrencilerinin özellikle yemek fiyatlarına değinmek istiyorum. Türkiye’de ortalama üniversite öğrencilerinin, gençliğin büyük bir bölümü olmasa da oldukça ağırlıklı bölümünü temsil eden gençlerin yemek fiyatları maalesef yüzde 80 arttı yani aldıkları burslar neredeyse sadece beslenme için, okulda harcadıkları beslenme bedeliyle aynı miktarda. Üniversiteye yakın ev tutmak için öğrencilerin geçen yıl ödediklerinden bugün yüzde 150 oranında daha fazla ödeme yapmaları gerekiyor. Yine, biliyorsunuz ki Boğaziçi Üniversitesinde bir problem var, buradaki öğrencilerin yüzde 88’i yurttan kalma hakkı elde edemediler.

Yapılan bir araştırmaya göre, 2 üniversite öğrencisinden 1’i beslenmekte zorlanıyor, haftada en az birkaç öğün yemeğini atlamak zorunda kalıyor. Yine, bu araştırmalara göre gençliğin yüzde 51,4’ü internet ve telefona sahip değil, yüzde 50’si ise eğitim masraflarını karşılayamıyor. Gençlere “Mutlu musunuz?” diye sorulduğunda yüzde 17,3’ü “Mutluyum.” diyor, yüzde 52’si “Orta derecede mutluyum.” diyor ama yüzde 30,1’i “Mutsuzum.” diyor.

Burada, bu teklifte tamamen evlilik üzerine kurulmuş bir senaryo var fakat toplumda gençlerin daha fazla sorunu var dolayısıyla bu sorunları baz alan, toplumun her kesimine hitap edecek bir öneri olması daha iyi olacaktı. Yine, başta da eleştirdiğim gibi, fonlar üzerinden yapılması yerine açık, şeffaf, denetlenebilir bir düzenleme yapılsaydı bu daha uygun olacaktı kanaatindeyim.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Galiba başka söz alan yok.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle, katkı veren ve görüş sunan tüm milletvekillerine de buradan teşekkür ediyorum.

Notlarımı aldım; vaktimin el verdiği oranda, notlarım ölçüsünde hem bilgilendirme yapmak isterim hem de bazı verileri ve bilgileri güncellemek isterim. Ama şunu öncelikle söylemem lazım: Tabii, böyle bir toplantıya gelirken -ben üç dönemdir milletvekiliyim- asgari düzeyde bir aile sosyolojisi hazırlığı olduğunu düşündüm. Onun için, birinci imza sahibi vekilimizin konuşmasında kavramlar üzerine bir bölüm yoktu çünkü burada böyle bir hazırlık olduğunu düşündük ama anlaşılan o ki buna bir ihtiyaç var. Öncelikle şunu söylemem lazım: Daha önce, 2016 yılında Aile Bütünlüğünün Korunması ve Boşanma Olaylarının Önlenmesi Araştırma Komisyonu Başkanlığı yapmış bir milletvekili olarak da bu konuşmamı çerçevlendireceğim.

Şimdi, aile tanımını yaparken aile niye önemli? Aile, bireyi topluma hazırlayan yegâne kurum olduğu için önemli. Niye? “Sosyal ilişkiler” diye tanımladı, çok kısa geçti vekilimiz zamanı iyi kullanmak adına. Birey, takım çalışması, sorun çözme kabiliyeti, kriz yönetimi gibi pek çok konuyu aile içinde öğrenir. Bu, benim tanımım değil; bu, aile sosyologlarının tanımı. Bir başka tanım da -ortak kavramı bilmeye ihtiyaç var- “Güçlü aile” ve “sağlıklı aile” tanımları. Aile sosyologları sağlıklı aileyi şöyle tanımlar: “Kendi içinde -buranın altını çiziyorum, buranın altını çiziyorum, bölgesel farklılıklar gösterebilir- hak ve görev dengesi kurulmuş aile, sağlıklı ailedir.” “Bu aileye ellemeyin.” der aile sosyologları. Bir başka tanım, güçlü aile tanımı: “Güçlü aile, ailenin çözüm üretme kapasitesiyle ölçülür.” Yani bir sorunla karşılaştığında aile bireyleri o soruna katılmasa bile o sorunu çözmek için bir araya geliyor ve çözüyorlarsa bu aile güçlü ailedir. Yani bizim bugüne kadar “Aile sağlıklı olsun, güçlü olsun.” diye tanımladığımız iki temel kavram bu, öncelikle bunun altını çizmek isterim burada bir kavram birliği oluşması açısından.

Aileyi konuştuğumuzda bir diğer konu: Eğitim en önemli faktör. Bakın, yıllarca kız çocukları okutulamadı, en önemli fırsat eşitliği olan eğitimden mahrum kaldı. Bugün kız ve erkek çocukları, yükseköğrenimde özellikle -bir sürü kalem var ama çok vakit almamak için özellikle yükseköğrenim kalemini vermek istiyorum; onu da niye veriyorum, kadın yoksulluğuyla birazdan ilişkilendireceğim- 81 ilde açılan üniversiteler, yasakların kalkması vesaire pek çok gerekçeyle hemen hemen eşitlendi. Yani 0,8’lik bir fark var arada, 1’in altında. Bu niye önemli? Bir meslek edinme açısından önemli, iş gücü piyasasına katılmak açısından önemli, karar alma mekanizmalarına katılmak açısından önemli; bunun altını özellikle çizmek istiyorum. Mesela şöyle bir veri vereyim size ben: Yükseköğrenime katılan kadınların -kadın bahsi açıldığı için bu rakamı vermek istiyorum- yüzde 67,6’sı istihdama katılıyor, çalışma hayatına katılıyor zaten. Eğitim bunun için de önemli.

Bir başka konu, aile dendiğinde... Tabii, doğal olarak, buradaki konuşmacılar partilerinin görüşlerini de belirtmek adına aile içi şiddet konusuna da girdiler. Burada özellikle şunu söylemem lazım: Bakın, biz 2002’de iktidara geldik ve iktidara geldiğimizde Anayasa’da daha kadın-erkek eşitliği ilkesi yoktu ve biz -2004 yılında Anayasa’ya kadın-erkek eşitliği ilkesini getirmiş bir parti ve milletvekili olarak söylüyorum bunu- diğer taraftan, aile içinde, aile birliğinde eşlerin eşit söz hakkına sahip olduğunu yine Medeni Kanun’la 2002 yılında getirdik.

Bir başka konu, bakın, kadına yönelik şiddetin tanımı yoktu Ceza Kanunu’nda. Şimdi partimle ilgili ya da son yirmi yılla ilgili pek çok iddia ortaya atıldı ama aile içinde kadına karşı şiddetin suç olduğunu 2005’teki kapsamlı TCK’ye biz soktuk; suçu tanımlamazsanız ceza da olmaz zaten, ceza kanununun temel mantığıdır bu.

Bir başka konu, yine aynı TCK’de... 2005’teki çok kapsamlı bir TCK, aslında pek çok milletvekilimizin buna hâkim olduğunu ama bu masada siyaset yapmak için bunları görmezden geldiğini de düşünüyorum ne yazık ki. Bakın, “cinsel saldırı” tanımı ilk defa 2005 yılındaki TCK’de yapıldı. Böyle bir suç bile tanımlı değildi Türk Ceza Kanunu’nda.

Bir başka konu, töre, namus cinayetleri konusu... Bu yine 2005 yılındaki aynı TCK’yle ağırlaştırılmış suç kapsamına alındı ve bugün çok şükür, ne mutlu ki istatistiklere giremeyecek kadar töre, namus cinayetleri bu ülkede azaldı. Yani kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilgili tavrımız yirmi yıldır son derece net.

Konu açıldığı için söylemek istiyorum, İstanbul Sözleşmesi konusu...

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Vekilim, İstanbul Sözleşmesi...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben kesmedim sözünüzü, istirham ediyorum sözüm kesilmesin.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Konuşmacıyı dinleyelim lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İstanbul Sözleşmesi’nden evet çıktık ama o zaman da çok fazla ifade ettik, tekrar tekrar söyledik bunun kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilgili bir eksen değişikliği olmadığını. Niye söylüyorum bunu? Ya söz söylersiniz de icraata bakılır, sözleşmeden çıktığımızın takibindeki ilk altı ay ve bir yılda köklü değişiklikler yaptık kadına yönelik şiddetle mücadelede. Ne yaptık mesela? Çok önemli bir şey, konuyu çalışan, iyi çalışan arkadaşlar bunu bilir, “eş” tanımı var 6284 sayılı Kanun’da biliyorsunuz. Bu arada onu da söyleyeyim, ben Bakanlık görevlisidim, Bakanlıkta çalışıyordum, 6284’ün yapım sürecinde de emeği olmuş milletvekiliyim yani bunun da altını çizeyim. Boşanmış eşe özellikle boşanma süreçlerinde ya da boşanma sonrası şiddetle ilgili bir düzenleme yaptık; İstanbul Sözleşmesi’nden çıktıktan sonra yaptık bu düzenlemeyi. Boşanmış eşe karşı işlenen şiddeti de tıpkı nikâhlı eşe yani nikâh birlikteliği devam ederken olan, işlenen şiddet seviyesinde cezaları artırdık.

Bir başkası, kamuoyu kravat-takım elbise indirimi diye bilir, iyi hâl indirimleri Ceza Kanunu’nun ayrı bir konusu ama biz kadına yönelik şiddette iyi hâl indirimlerini, özellikle kravat ve takım elbise indirimlerini kaldırdık. Şimdi bunları hiç görmeden tek başına bir sözleşme üzerinden bunları yok saymayı hiç doğru bulmuyorum; özellikle bunu ifade etmek isterim.

Bu, Ceza Kanunu’yla ilgili kısımlar, burada daha detaylar var. İşte elektronik kelepçe var, KADES uygulaması var. KADES uygulamasının şu an dünyada benzeri yok, benzeri; Belçika ve Fransa Türkiye’den modellediler KADES uygulamasını. Nedir KADES uygulaması? Mobil aplikasyon üzerinden, şiddet mağduru kadınların ya da şiddet ihtimali olmasa bile kadınların kendini güvende hissedecekleri bir mobil aplikasyon emniyet güçleri, kolluk güçleriyle kurdukları.

Pek çok konu var ama bunları yani tek tek girersem sadece bu konuyu konuşmuş oluruz. Ben kanun teklifiyle ilgili diğer birkaç konuda da cevap vermek istiyorum. Bir defa kanun yapım tekniği ile yönetmelik yapım tekniği birbirinden farklıdır; bunun burada söylenmemesi lazım. Bir milletvekili olarak söylüyorum bunu: Yönetmelik tekniğiyle kanun yapamayız, hukukçu vekiller benim ne demek istediğimi anlayacaklar. Kanun çerçeve çizer ve düzenleme yönetmelikte belirlenir. İşte yaş, diğer kriterler, diğer konular, bunların hepsi yönetmeliğin konusudur. Yönetmelik gibi kanun yaparsak bu sefer yasamanın takdir hakkını sınırlamış olursunuz. Bakın yasama, yürütme, yargı; kuvvetler ayrılığı var. Onun için biz kanunu kanun gibi yapmak zorundayız; bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Bir başka konu “Aile Bakanlığının bütçesi var, niye bu Fona ihtiyaç duyuldu?” dedi birkaç milletvekilimiz. Bakın, eğer dünya örneklerini bilerseniz, mesela kadına yönelik şiddet konusu, Belçika’da 39 kurum eş güdümlü çalışır. Şimdi her bakanlığın kendi hiyerarşik yapısı var; dikey yapılanma. Ama

öyle konular vardır ki işte, halk sağlığı bile bunlardan biridir -az önce bir milletvekilimiz benzer bir örnek verdi- kadına yönelik şiddet bunlardan biridir, gençlik politikaları bunlardan biridir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, evet, burada, kanun teklifinde bahsettiğimiz epey bir kalem oraya giriyor ama Gençlik ve Spor Bakanlığı; işin mali tarafı var, Maliye Bakanlığı, işin... Bakın eğer okumuşsanız kanun teklifini, teklifte şöyle bir ifade var 1'inci maddede, diyoruz ki: "Aile yapısının desteklenmesi, gençlerin geleceklelerini güçlü temeller üzerine inşa etmelerine yardımcı olunması, gençlerin gelişim ve girişimlerine destek verilip sosyal risklere karşı korunmaları amacıyla..." Yani tek başına bir evlilik kredi fonu değil bu Fon, son derece çerçeve geniş; bu da, evet, ihtiyaçlara göre zaman içinde gelişen yani bu 2'nci maddede sayılan iş birlikçi bakanlıkların oluşturacakları projeler üzerine... Bu arada, tabii, bu, yönetmelikle belirlenecek, projelerle belirlenecek dediğimizde bir milletvekilimizin "Evlilik yaşı işte bölgede 16, bu 16 mı olacak?" demesini hiç iyi niyetli bulmuyorum, son derece art niyetli bir ifade; Medeni Kanun son derece açıktır bu konuda. Medeni Kanun evlilik yaşını 18 olarak belirler, 17 ve 16 yaş...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Var sonuçta...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Müsaade edin Sayın Vekil, ben sizin sözünüzü kesmedim.

17 ve 16 yaş istisnai durumdur kanunda, Medeni Kanun evlilik yaşını 18 olarak belirler. Bu Fonun da çerçevesini belirleyen ilgili kanunlardır. Söylediğinizi hiç iyi niyetli bulmadığımı da ifade etmek isterim.

Bu arada "huzur hakkı" dendi, huzur hakkı yok, onu da belirtiyim.

Gençlerin internetiyle ilgili birtakım veriler verildi, TÜİK verileri verildi ama o verilerden niçin bazılarının saklandığını yani bazılarının söylenmediğini de anlayamadım. Mesela o aynı verilerde 4 milyon gencin yüzde 99,7'sinin akıllı telefonu olduğu aynı araştırmada söyleniyor.

Bir başka konu, gençlerin internete erişimi. Özellikle pandemiden sonra eğitimin de bir parçası olduğu için biz hatırlarsanız daha bu Fondan önceki düzenlemelerde de gençlere hem bilgisayar temini konusunda, telefon temini konusunda, ayrıca gençlerin 10 cigabayt internete ücretsiz erişimiyle ilgili de bir düzenleme yaptık; bu da bu ihtiyacı karşılamak yönünde yaptığımız bir düzenleme.

Şimdi, bir de şunu söylemem lazım: Sayın Gergerlioğlu, sizden kadınlar adına bir özür bekliyorum yaptığımız konuşmadaki talihsiz ifadenizden dolayı. Aynen şöyle bir cümle kurdunuz, 18 yaşın evlilik için uygun olmadığını söylediniz ve dediniz ki: "18 yaşında kişilik oluşmuyor, özellikle kadınlarda." Bunun için tüm kadınlar olarak sizden bir özür bekliyorum kadınlar adına; bu ifadeyi kabul edilemez buluyorum ve son derece maksadını aşan, kadınları aşağılayan, cinsiyetçi bir ifade olarak bulduğumu da ifade etmek isterim. Bu ifadenizden dolayı sizden özür beklediğimi de söylemek isterim tüm kadınlar için.

"Dernek ve vakıflara ödeme yapılacak mı?" diyor. Kanunda bu ifade edilmiyor, kesinlikle böyle bir ifade söz konusu değil.

Denetim konusu zaten son derece açık, Sayıştay denetimine tabi bir konu.

Diğer yandan, hemen şuradaki notlarımıza hızlıca bakayım, huzur hakkı olmadığını söylemiştim. Evet, özetle benim ifade edeceklerim bunlar, maddeler üzerinde de geldiğinde inşallah orada da karşılıklı istişare etme imkânımız olur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum Ayşe Hanım.

Değerli arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben bir cevap vereyim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Ömer Faruk Bey, ben de siz konuşurken sözünüzü kesmemek için araya girmedim. Öyle bir ifade kullandınız, kadınlar ile erkekler arasında, belki istemeden öyle anlaşıldı, ben de onu not ettim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman açıklayayım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun, düzeltin.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kendisinin (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Toplumdaki geleneksel roller belli yani biz bu geleneksel rolleri, erkek egemen anlayışı bilmiyor muyuz? Bu apaçık bir gerçek...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Affedersiniz ama cümleiniz öyle değil, cümleiniz şöyle: “Özellikle kadınların daha geç şahsiyetinin oluştuğu...” şeklinde.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yo, “özellikle” demedik.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – “Özelikle kadınlar” dediniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yok, oradan bakabilirsiniz ama benim söylediğim ifade, ülkede bir erkek egemen zihniyetin olduğunu söylüyorum ve erkekte de kadında da daha şahsiyet gelişimi noktasında sıkıntılar var, birey olma noktasında sıkıntılar var diyorum; kadınları aşağılayan bir söz söylemiyorum, toplumun gerçekliğini söylüyorum. Erkek egemen bir ülkede kadınların birey olmadan evliliğe yönlendirilmesinin doğru olmadığını söylüyorum; benim söylediğim bu.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Peki, teşekkür ediyorum.

Maksadını aşan bir ifadeyi düzeltmiş oldu.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735) (Devam)

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Şimdi, tabii, bu çok önemli bir konu yani ailenin ve gençliğin korunmasına yönelik yapılacak her düzenleme çok önemli. Bu kanun teklifi de bu bakımdan bir ihtiyaca cevap verecektir. Fakat bu çerçevede müsaade buyurursanız şunu söylemek isterim: 1920'lerin istatistikleri ile 1930'ların, 1940'ların ve bugünün istatistiklerini mukayese edersek mesela, gelir dağılımının 1920'lerde daha düzgün olduğunu söyleyebilir miyiz? Fert başına düşen refahın, aile başına düşen refahın daha yüksek olduğunu söyleyebilir miyiz? 1970'ler ile 1980'ler ile bugünü mukayese etmek daha fazla olduğunu söyleyebilir miyiz? Çok maddesel göstergeleri alarak bunları mukayese edelim. Doktor başına düşen hasta sayısı, aile sayısına düşen otomobil, ev sahibi olma gibi birçok maddesel kriteri, parametreyi ele alarak değerlendirebiliriz. Şunu söylemek istiyorum: Türkiye yoksullaşıyor, aileler dağılıyor, boşanma artıyor veya intiharlar artıyor; bu olumsuz örneklerin, bunların sayısını artırabiliriz. Bunlar bizim konuştuğumuz, bizim keşfedeceğimiz şeyler değil. Yaklaşık yüz sene önce yani 19'uncu yüzyılın, 20'nci yüzyılın başında, 20'nci yüzyılın ortasında bunlar tartışılmış meseleler, teorisi var. Durkheim'ın, onun takipçilerinin yaptığı araştırmalar var. Bu rakamları o zaman da söylediler. “Yoksullarda daha fazla intihar olur, yoksullarda daha fazla boşanma olur...” Bütün istatistiksel çalışmalar, veriler şunu gösteriyor: Yoksullarda da zenginlerde de intihar oranları aynı, boşanma oranları aynı. Değişen ne? Bu bilimsel olarak tartışılmış ve bilinen bir konu olduğu için sadece

özetlemek istiyorum burada. Değişen şu: Sosyolojik bir teorinin verileri bunlar, değişim hızlandıkça toplumun kurumlarında geleneksel ya da süregiden dengeler bozulur, değişimler başlar, intihar oranları artar, boşanmalar artar, evden ayrılmalar artar, şiddet artar vesaire vesaire.

Şimdi, biz, ikili bir değişim dalgasını yaşıyoruz. Biri, biz geleneksel bin yıllık tarımsal toplum yapısından çıkıyoruz; bu bir sarsıntı, bir depresyon. Bütün gelenekler, bütün alışkanlıklar, bütün kurumsal ilişki yapıları değişiyor; bu depresyonun içinden geçiyoruz. Sadece bu olsaydı, bakardık, işte, 20'nci yüzyılda, 21'inci yüzyılın ilk yarısında değişen toplumlarda olan hastalıklar var, şunlar şunlar diye tespit ederdik, biz de o tedbirleri alırdık. Bir başka depresyonla karşı karşıyayız, küresel dalgayla. Küresel dalganın hayatımıza olağanüstü giren boyutları var. Yirmi beş sene önce bu mesajla küresel ölçekte etkileşim yaratan bir atmosfer var mıydı? Yoktu. Dolayısıyla, biz bir de küresel dalganın yarattığı değişim etkisiyle karşı karşıyayız. Bunun için sorunlar artmıştır. “AKP yirmi yıldır iktidarda da...” Tabii ki bu dönemde AK PARTİ olduğu için... Başka parti olsa da bu göstergeleri biz bilimsel olarak, objektif olarak değerlendirmek durumundayız. Biraz meseleyi öyle çok da partici, efendim, işte, erkek egemen toplum... Tarımsal toplumların döneminde de feodal dönemlerde de feodal olmayan toplumların yapılarında da erkek merkezli bir toplum var, şimdi oradan çıkıyoruz. Dolayısıyla, hadi bireyleşelim diye bir formül yok arkadaşlar. Bu teorileri çalışmış bir akademisyen olarak söylüyorum, böyle bir formül yok. Bireyleşmek için cemaat, kabile, tribalite, etnisite, bu bağların zayıflaması, bireyin kendisini ortaya çıkarması lazım. Yani “personality” ve “identity” bunların ikisi farklı süreçlerde oluşuyor. Dolayısıyla, bunları bilerek daha makro bakalım.

Yapılacak bu düzenlemede Aile Bakanlığı var. Ben de Bakanlık yaptım, aramızda bakanlık yapan arkadaşlarımız var veya çeşitli bakanlıklarda çalışan arkadaşlarımız var. Bütün kurumsal yapının içinde, bürokratik yapının içerisinde başka ihtiyaçlar ortaya çıkıyor. Ben örnek vereyim; mesela, bizim İşsizlik Sigortası Fonu. İşsizlik Sigortası Fonu olmasa işsizlik veya diğer sosyal düzenlemeleri yapacak bir kaynak bulamayız, Bakanlığın bürokratik bütçe mekanizması içerisinde onu oluşturamayız, bir ihtiyaca cevap vermiştir ve çok çok önemli bir ihtiyaca cevap vermiştir. Bu Fonun da böyle bir fonksiyonu yerine getireceğini düşünüyorum. Denetlenmeyecek vesaire değil, tam anlamıyla Sayıştay denetimindedir ve şeffaftır. Kaynaklarının da tanımlanmış bir şekilde, şeffaf bir şekilde tahsis edileceğini ve kullanımının da aynı şekilde Meclisin denetimine de tabi olacağını söylemek isterim.

Esas vurgulamak istediğim bu son söylediklerim değil, bunlar hepimizin bildiği şeyler ama teorik olarak bu toplumsal sorunların nasıl yükseldiğini ve bunlara karşı yaklaşımımızın da mutlaka... Mesela, işte, Nimkoff, Ogburn diye adamlar var, bunların anlattığı kültürel gecikme meselesi; bu sorunların bir kısmı oradan geliyor, bunları bilerek bunlara cevap verelim.

Ben bu düzenlemenin katkı yapacağına inanıyorum.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunmak istiyorum.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Kayıhan Bey’in bir sözü var.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Çok özür diliyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Kıymetli Başkanım, sizin bu kıymetli konuşmanızdan sonra yapıcı bir katkıda bulunmak adına söz aldım. Ayşe Hanım zaten yapıcı eleştirilere cevap verdi.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) – Bir mola verseydik, yorulduk ya.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Biz dinledik ama Sayın Vekilim, lütfen; sadece bir şey söyleyeceğim.

Değerli vekillerim, gençlerin sorunlarını gençler anlar, kadınların sorunlarını kadınlar anlar. Ben de bir genç kardeşiniz olarak bu 9 maddeyi genç vekillerimizle birlikte oldukça steril, oldukça az ve aslında sizlerin eleştirilerini burada en hafife indirgeyecek bir şekilde hazırlamaya çalıştık ve titizlikle çalıştık. Kamuoyunda tartışılan, basında tartışılan, sosyal medyada tartışılan konuları, gençlerden geri dönüşleri en üst düzeyde dikkate aldık özellikle yaş konusunda ve bu konuyu Bakanlığımızla çok uzun müzakere ettik. Konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, en geniş ölçüde 81 ilde, Şanlıurfa'nın Siverek'inden tutun İzmir'in Karşıyaka'sına kadar tüm gençlerin bundan yararlanması için... Sadece evlilik değil; evet, biz kampanyada bunu evlilik yönünden ön plana çıkardık ama bugün Aile Bakanlığımızın, Gençlik Bakanlığımızın, an gelir istihdamla ilgili Sanayi Bakanlığımızın, an gelir Hazine ve Maliye Bakanlığımızın gençlerin KYK geri ödemelerindeki ortaya koyacağı inisiyatifle, gençlerle ilgili bütüncül bir yaklaşım ortaya koyalım dedik.

Bunun için fırsatımız neydi? Enerjide ortaya konulan gelişim süreci. Bugün, Ege Denizi'nden tutun Karadeniz'e kadar, Kıbrıs'ta farklı bir Türkiye var. “Buradaki artıştan da en fazla payı hak eden kitle kim?” diye soracak olursak elbette bizim gençliğimiz, sizlerin evlatları, bizlerin kardeşleri, bizlerin çocukları ve bizden sonraki nesiller. Buna Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün mirası olarak da bakıyoruz. Devletimizin 100'üncü yılında üzerimize almış olduğumuz miras olarak da bakıyoruz. Bu madenler, bu enerji yatırımları elbette gelişecek ve devletimiz burada çok büyük bir fedakârlık yapıyor, diyor ki: “Ben alacağım payın yüzde 20'sini gençlerime aktaracağım.”

Genç bir milletvekili olarak sizlere çağrım şudur: Bu iş Genel Kurula da gelecek, bu iş burada konuştuğumuz gibi elbette müzakere edilecek. Biz altı aydır milletvekilliği yapıyoruz ve sokakta gençlerimizi dinliyoruz. Rakamları küçük görebilirsiniz, büyük görebilirsiniz veya eleştirebilirsiniz ama gençlerimizin yuva kurma talebi, inanın, çok fazla bir şekilde var. Bu yuva kurma taleplerini daha farklı açılardan da değerlendirebilirsiniz ama bu talep ciddi bir şekilde var. Üniversitelerde evlenmek isteyen genç kardeşlerimiz var, kırsalda yaşayıp da evlenip yuva kurmak isteyen genç kardeşlerimiz var. Burada ortaya çıkardığımız Fon bugün ortaya ektiğimiz bir tohum. Bu tohumun da filizlenip inşallah uzun süre boyunca hizmet edeceğine biz inanıyoruz. O nedenle, sınırlandırmalardan uzak tuttuk, her bakanlığın gençlikle ilgili ortaya çıkaracağı tüm inisiyatifleri yönetim kuruluna getirip büyük bir denetim mekanizmasıyla... Ve kaynak aktarımını da yine esnek tuttuk. Amacımız, en geniş ölçüde gençlerin faydalanması. Burada genç milletvekillerimizin yoğun bir gayreti var, iradesi var. 9 maddede sınırlandırdığımız şey için sizlerden bu memlekette, 81 milyonda yaşayan 15 milyonu aşkın genç adına lütfen her birinizin yapıcı desteklerinizi bekliyoruz. Burada, tabii, önergeleri konuşuruz ama bu Fonu bizim basit tutmamız, esnek tutmamız tamamen buradaki yapıcı eleştirilerden kaynaklı oldu. Mevzumuz sadece evlilik değil, katma değer üreteceğimiz, gençlere doğrudan veya dolaylı destekte bulunabileceğimiz her konuda Aile ve Gençlik Fonu çalışacak.

Ben, Komisyon Başkanımıza teşekkür ediyorum, Meclis Başkanımıza teşekkür ediyorum. Biz AK PARTİ olarak bu zamana kadar ortaya koyduğumuz seçim beyannamelerinin yüzde 95'ini gerçekleştirmiş bir iktidarız ve 2023'e giderken de bir seçim beyannamesini milletimize takdim ettik; içerisinde tarım, sanayi, diğer konularda birçok vaatlerimiz var. Ama ilk altı ayda gerçekleştirdiğimiz, belki de Meclisten geçen kanunların birçok bölümünde veya Resmî Gazete'de yayınlanan icraatların çoğu gençlik; telefon hamlemiz böyle, 10 cigabayt icraatımız böyle, diğer yapacağımız icraatlar da böyle. Bu da gençlerin üç aydır beklediği, özellikle yazın düğün sezonlarında beklediği bir konu. Bunu

sizlerin destekleriyle birlikte 1 Ocak itibarıyla Meclisimizden inşallah geçirdikten sonra yürürlüğe konulduğunda bu mutluluğu hep beraber paylaşmış olalım diye tüm samimiyetle söylüyorum. Çünkü ilk imzacısı olduğumuz bu teklifle ilgili bizim de genç yaşımıza rağmen memnuniyet koyan milletvekili ağabeylerimiz oldu, o memnuniyetten duyduğum samimiyete göre bu çağrıyla da yineliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Kayihan Bey söz istemişti.

Buyurun.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan, sizin bu “kategorik düşünmeyelim” yaklaşımınızı çok değerli bulduğumu öncelikle söylemek isterim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Sağ olun.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Burada biz muhalefetteyiz, siz iktidardasınız “o zaman muhalefet her şeye karşı çıksın, iktidar da her şeyi olumlasın” yaklaşımından uzak düşelim ki sağlık, aile, sosyal ilişkiler, çalışma yaşamına ilişkin mevcut sorunlara hep birlikte çözüm bulmaya çalışalım. Ben içtenlikle bunu sizinle paylaşmak isterim.

Ayşe Hanım, öncelikle teşekkür etmek isterim size. 6284’te bir katkınız olduğunu ben bilmiyordum, çok önemli bir katkı, sağ olun. İstanbul Sözleşmesi’nde de benzer bir tutum almanızı beklerdim yalnızca, onu da söylemiş olayım. Yalnız çok açık söyleyeyim, burada önemli bir çerçeve çizdiniz ama o çerçeve içerisinde temel bir soruna yanıt bence zayıf kaldı, o da şudur: Bakın, ben söyledim, kamu kaynaklarını topluyoruz, kamuya aktarmak için bir fon oluşturuyoruz. Bu kaynaklar kamuda, bir bakanlığın görev alanında varken fon oluşturmadan niye yapmıyoruz? Bir cümleden şunu anlıyorum: Bu, bir tek bakanlığın görev alanı değil, başka bakanlıkların da görev alanı; örneğin, Gençlik ve Spor Bakanlığından söz ettiniz. Tamam ama fon oluşturmadan da bir eş güdüm örgüt yapısıyla bu sağlanabilirdi.

Sayın Başkan, bunu söylerken sizin bir sözünüze de atıfta bulunmak isterim. Bakın, siz çok başarılı bir Çalışma Bakanlığı dönemi geçirdiniz değil mi?

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ederim.

KAYIHAN PALA (Bursa) – İşsizlik Fonu’yla ilgili de çok önemli bir çerçeve çizdiniz. Gerçekten İşsizlik Fonu hem işverenden hem işçiden hem devletten katkı alan bir yer; kamudan aldığı kamuya veren bir yer değil. Bakın, işverenden alıyor, işçiden alıyor, devletten alıyor. O Fon’un kurulma tartışmalarını hatırlar mısınız? Adı üstünde: İşsizlik Fonu. İşsiz kalanlara fon aktarılacaktı. Fakat geçen Çalışma Bakanlığı bütçesinde -buradan arkadaşlarımız da vardı- şunu gördük ki Fon’un adını değiştirmek lazım, artık Fon işveren fonu olmuş çünkü orada toplanan kaynağın yaklaşık 23 milyar lirası -yanlış hatırlıyorsa lütfen düzeltin- işsizlere aktarılırken sanırım 58 milyardı, şimdi tam rakamı hatırlayamıyorum ama işverenlere aktarılmış.

Dolayısıyla, Sayın Bakan, mesela, bu tartışmalar yapılırken bir muhalefet milletvekili “Bakın, bu Fonu, yapıyorsunuz ama öyle açıklar bırakıyorsunuz ki ileride daha çok bunu işverenleri desteklemek için kullanacaksınız.” deseydi muhtemelen siz de bu yasa teklifini getirenler de buna “Olur mu kardeşim, adı ‘İşsizlik Fonu.’” diye şiddetle itiraz ederdiniz ama geldiğimiz duruma bakın. O yüzden, biz madem kamu kaynağı ve madem... Kamu dışında, kamu kurum ve kuruluşları dışında başka bir yere aktarılmayacağını özellikle vurgulamanız çok değerli, çok teşekkür ederim. Tekrar ediyoruz, bakın, bir sorun var, siz de sorunu tanımlıyorsunuz. Örneğin, ülkenin geldiği koşullar nedeniyle -ayrıntılara

girmeyelim- evlenmek isteyen gençlerin bir bölümü ekonomik gerekçelerle evlenemiyor; bir örnek olsun diye söylüyorum. Siz de buna bir çözüm bulmak istiyorsunuz, haklısınız, biz de bu çözüme katkıda bulunalım ama bu çözüme katkıda bulunurken bir dikey örgüt fonu kurmak yerine -tekrar ediyorum- kamu yönetimine uygun bir tarzda bunu yaparsak geleceğe ilişkin olarak da daha doğru olacağını bir kez daha vurgulamak isterim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi maddelerin oylamasına geçmek istiyorum...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sayın Başkan, benim de bir sözüm var öncesinde. Geçmeden önce ben de bir söz hakkı almak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sayın vekilimiz iyi niyetten bağımsız, iyi niyete uygun olmadığını söyledi aktarırken ancak bunu söylerken de 16-17 yaşla ilgili bir kanaat geliştiğini ve istisnai durumlar bile olsa bunun yapıldığını söyledi. Bunun buna yol açtığını söylemek çok da iyi niyetten bağımsız olarak değerlendirilecek bir konu değil çünkü zaten var olan, yapılmış bir şey. Eğer siz bu konuyla ilgili suizan besliyorsanız bunun için ben bir şey söyleyemem.

Ayrıca “Kadına yönelik şiddette iyi hâl indirimini kaldırdık.” dedi ama size en basitinden birkaç örnek aktaracağım: 2021, Burdur, Eren Yıldız iyi hâl indirimi aldı. 2021, Konya, Fatma Gökçe’nin katili iyi hâl indirimi aldı. 2019, Sibel Köksal’ın katili iyi hâl indirimi aldı. 2020, Seher Çatalca; 2019, Özlem Bağdemir; 2019, Ayşe Tuba ve bu liste daha da uzayıp gidiyor; isterseniz bunları paylaşabiliriz iyi hâl indirimi alan katillerden.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Vekil, müsaade edin, lafa gireceğim, 2022 yılında kaldırdık çünkü biz onu. 4 Mart 2022’de kaldırdık yani bu da iyi niyetli değil, bu söyleme tarzınız.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Ayşe Hanım...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Müsaade edecek misiniz?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bakın, 2022’de...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Ayşe Hanım, arkadaşımızı dinleyelim.

Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Az önceki sınırları aşmak konusunda bir kez daha hatırlatmada bulunuyorum.

Ayrıca, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında açılan sığınmaevlerini elbette ki anlamlı ve kıymetli buluyoruz ancak nüfusu 100 bini geçen yerlerde 5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre sığınmaevleri açılması gerekirken Muş’ta bu hâlâ açılmadı, ilgili bakanlığa bunu sorduk ancak bununla ilgili yine anlamlı ve net bir cevap alamadık. Hatta sığınmaevlerinin mevcut ilde görünürlüğünün, adresinin içerisindeki güvenliğin korunması ve sağlanması gerektiğiyle ilgili durum hepimizce malumdur ancak Muş’taki sığınmaevinin herkes tarafından biliniyor olması, oraya sığınan kadınların yakınlarının tekrardan gidip onu oradan zorla çıkarması ve orada çalışanların da olması...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Aile Bakanlığımızın temsilcileri var burada, onlar bunu not ediyorlardır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Yani Muş'ta böyle bir sıkıntı olduğunu aktarmak istiyorum. Sığınmaevî herkesçe biliniyor ve bu yüzden de güvenlik ciddi anlamda sağlanamıyor. Orada çalışan personelin orada çalıştığı dahi biliniyor açıkçası. Bu yüzden, kadınların güvenliğini sağlayan bir mevzu değil. Bu arada, bu sığınmaevî Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı ancak belediyenin hâlâ bir sığınmaevî yok. Belediyeye de bu konuyla ilgili taleplerde bulunmamıza rağmen herhangi bir olumlu cevap alamıyoruz.

Kaldı ki kadınların ve gençlerin hem eğitime hem spora teşvik edilmesinden, bununla ilgili alanlar açılmasından bahsettik. Muş'ta, Muş Yağmur Spor Futbol Takımı var ancak onlar maddî imkânsızlıklardan kaynaklı 2. Lig maçına gidemeyeceklerini açıklamışlardı, sonradan bir şekilde gönüllülerle bunu hallettiler ancak belediyeden yardım istemeye gittiklerinde “Biz kız çocuklarının sporu yapmasını haram olarak değerlendiriyoruz.” diyerek yardımı geri çevirmişlerdi. Şimdi bu kadar somut örnekler varken bu söylediklerimi iyi niyetten azade, uzak değerlendiriyorlarsa bu da takdirinizdir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Biz teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, esasa geçelim, isterseniz bu tartışmaları birbirimize cevap vermek şeklinde yürütmeyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Tabii, buyurun. Size söz vereceğim ama burada esas meseleyle ilgili önerilerimizin üzerinde duralım, daha fazla katkı yapmış oluruz. Elbette ki söz vereceğim, onu belirtmek istiyorum.

Affedersiniz, hanımefendiye söz verdim. Siz de söz istemiştiniz, hanımefendiye yanlışlıkla öncelik verdik.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – İzniniz olur mu?

SERKAN SARI (Balıkesir) – Estağfurullah, buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – Peki, teşekkür ediyorum.

Ben aslında bir sorumu tekrarlamak istiyorum ve çok önemli olduğunu düşünüyorum, yanıtlanmadı ne yazık ki. İki gün önce Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımın bu konuyla ilgili “fon değil, banka” ifadesini duyduk, iki saat önce de bununla ilgili yeni haberler düştü. Bu, fon mu, banka mı?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Fon.

ELİF ESEN (İstanbul) – Peki, bir ilişki yok mu? Şimdi eş güdümden bahsediyoruz, hani bu iki konu, aile ve gençlik... Bakanlık “banka” diye bahsediyor, burada biz fonu konuşuyoruz. Bir eş güdüml olmayacak mı yani ikisi birbirinden bağımsız mı işleyecek? Bu muğlaklık yani en baştan aslında şüphe uyandırıyor ne yazık ki bizlerde.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Şöyle Sayın Vekilim: Bunu 2023 kampanyamızda özellikle biz de gençlik temsilcilerimizle “banka” diye takdim ettik, sonrasında yasama süreçlerimizde bürokratlarımızla çalışırken fon olması gerektiğiyle ilgili bir kanaat hasıl oldu. Çünkü bürokratlarımız da ciddi katkıda bulundular, analizlerde bulundular. Banka, ayrı bir bankacılık sistemine dayalı farklı bir sistem. Burada doğrudan biz gençlere destek olmak amacıyla bu çalışmayı yapıyoruz. Biliyorsunuz, bankacılık sistemi an gelir kâr amaçlı bir kuruluşa da dönüşebilir. Bunun gibi gerekçelerle biz bunu

fona dönüştürdük. Gerek sosyal medyada gerekse diğer konvansiyonel medyada bu iş “banka” diye de gitti ama bugün sizlerle birlikte alacağımız kararlarla birlikte bu işin fon olduğunu da tüm kamuoyu öğrenecek yani “fon” şeklinde dersimize çalıştık.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Evet, teşekkür ediyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) – Peki, çok teşekkür ediyorum ama Değerli Bakanım, belki Sayın Bakanımıza da bu bilginin verilmesi lazım ki kamuoyunda böyle bir kafa karışıklığı oluşmasın.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Evet, doğru. Başlangıçta öyle takdim edilmişti, kamuoyu öyle biliyordu ama şimdi arkadaşımız açıkladı.

ELİF ESEN (İstanbul) – Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Sayın vekilimize son sözü vereceğim. Bundan sonra Genel Kurul başlayacak, Genel Kuruldan önce bu oylamaları bitirelim istiyorum.

Sayın Vekilim, buyurun.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

Kadir Vekilimizin de biraz önce vurguladığı üzere “Biz genç arkadaşlarımızla oturduk ve bir fon kurmaya karar verdik.” dedi. Şimdi devlet kamu kurum ve teşekkülleri ve kaynakları hani arkadaşlarımızın maceracı ruhuyla bir deneme tahtası değildir.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Macera değil, yasa yapıyoruz.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Bu konuda biz ilgili bakanlığın bir eksikliği varsa ve yasal bir düzenleme eksikliği varsa... Hani elimiz rahatlasın, o rahatlasın, bu rahatlasın... Uygulama güclüğü var yıllardan beri...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Macera değil, biz burada yasa yapıyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Seçilmiş milletvekillerini...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Kadınlarınızı nasıl aşağılıyorsunuz, gençleri de aynı şekilde aşağılamaya çalışıyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Seçilmiş milletvekillerini ya...

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sizin sözünüzü kesmediğim gibi aynı şekilde sizden de Sayın Vekilim, aynı saygıyı bekliyorum.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ben burada saygısızlık yapmıyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, konuşmacıyı dinleyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Şu anda AKP iktidarı, Bakanlığın...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Oradakilerin emeği çünkü...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, konuşmacıyı dinleyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Kesmeden dinleyebilirsiniz benim sizi dinlediğim gibi karşılıklı iletişim kurma şansımız olur.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Konuşmacıyı dinleyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) – İlgili bakanlıkların da zaman içerisinde Meclisten dışarıya alınarak saray çatısı altında faaliyet göstermesi dayatıldı.

EYYÜPKADİR İNAN (İzmir) – Orada genç milletvekili olmadığı için olanları küçümseyemezsiniz.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Şimdi de bakanlıkların yetkisi ve bütçesi fonlara devredilerek...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Bu bir macera mı?

SERKAN SARI (Balıkesir) – ...bir çalışma planı içerisinde olması ne yazık ki sizin bu maceracı ruhunuzdan başka bir şey değil.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Maceracı ruh değil, yasa yapıyoruz burada.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Birçok kurulan fon ne yazık ki...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Sayın Vekilim, milletvekillerinin sorumluluklarıyla ele aldıkları, ileri sürdükleri öneriler “maceracılık” olarak nitelendirilemez.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Sorumluluğumuzu yerine getiriyoruz.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Bakanım, şimdiye kadar kurulan fonlarda yaşadığımız deneyimler bize bunu anlatıyor ki aldığımız sonuçlar ve yürütülen süreçlerin sonucundaki hayal kırıklıklarını hep birlikte yaşadık, ne yazık ki yine aynı hataya düştüğümüzü öngörüyor ve Bakanlığımızın...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – İşte siz böylesiniz; yanındaki milletvekili bundan memnun olur, sen çıkar “maceracı” dersin.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Vekilim, siz cevabını verirsiniz, sözümüzü kesmeden dinleyebilirsiniz cevabını verme şansınız olur amma velakin Bakanlığın bir yasal eksikliği varsa aynı Meclis, aynı Komisyon Bakanlığımıza da bu yetkiyi verebilir.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Bir şey diyeceğim, ben genç milletvekillerimizle birlikte...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Konuşmacıyı dinleyelim Eyyüp Bey, konuşmacıyı dinleyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Eğer bir yasa önerisi varsa yine devlet çatısı altında kamunun güvenliğiyle, yönetmelikleriyle, yasal düzenlemeyle kamu altında bu hizmet verilebilir. Bütçemizin, kaynağımızın, hazinemizin kaynaklarının bir fona aktarılması doğru değildir. Eğer Bakanlığın bir yetki eksikliği varsa, uygulamayla ilgili yaşadığı bir sorun varsa bunun yasal düzenlemesini yine bu Komisyon hep birlikte çıkarabilir. Önemli olan, bizim, Bakanlıklarımızın çalışılabilirliğini sağlamamız. Kadınıma, gencimize kaynakları aktaracak düzenleme Bakanlığın nezaretinde olmalı, sizin kurmuş olduğunuz veya kurmaya çalıştığınız bir fon çerçevesinde değil. Biz, hayal peşinde değil gerçeklerin peşinde bir program yapmalı ve yasal düzenlemeler yapmalıyız. Sizin arkadaşlarınızla oturarak aldığınız bir kanun teklifi kararını bu Komisyonun bu şekilde oldubittiye getirerek oylamasını da... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Bir saniye, bir saniye Sayın Vekil...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Kamunun yaklaşık 6 milyara varan bir bütçesini de bu mücadeleye vermek yerine, ilgili bakanlıkların, yönetmelik ve tüzüklerin denetimiyle harcanabilecek bir düzenleme yapmamız gerektiği inancındayım.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Milletvekilini aşağılıyor ya...

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Samimi olarak bugün...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Eyyüp Bey, lütfen...

Teşekkür ediyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Milletvekilinin iradesine bu ifade çok yanlış Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Bir saniye, bir saniye...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın (2/1735) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Şimdi, burada, Komisyon çalışmalarına katılan arkadaşlarımızın görüşlerine saygı duyuyoruz, farklı düşünebilirler, önerilen tekliflere karşı çıkabilirler, önerilere karşı çıkabilirler; bu, onların bireysel tutumudur ama buraya gelen teklifleri, kanun tekliflerini, onu hazırlayan arkadaşlarımızın milletvekili sorumluluğuyla yaptıkları faaliyeti, çalışmayı küçümsemeye, “maceracı” vesaire başka şekilde nitelendirmeye hakları yoktur. Milletvekillerinin hiçbir önerisi, hiçbir hazırlığı, hiçbir kanun teklifi ya da o kanun teklifiyle ilgili değişiklik önerileri macera değildir, onların sorumluluklarının bir parçasıdır; bunun altını çizmek isterim. Komisyonumuzun üyelerinin bu konuda daha hassasiyet göstermeleri gerektiğine inanıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Eyyüp Kadir İnan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve 134 Milletvekilinin Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1735) (Devam)

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Ben şimdi tartışmaların tamamlandığını düşünerek maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, kabul edilmiştir.

Maddeleri okutup oylarınıza sunacağım:

AİLE VE GENÇLİK FONU KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, aile müessesesinin desteklenmesi, güçlendirilmesi, gençlerin sosyal risklere karşı korunması ve gelişimleri ile girişimlerine destek sağlanmasına yönelik kaynağın oluşturulması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması için Aile ve Gençlik Fonu (Fon) kurmak, Fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Evet, söz isteyen var mı?

Buyurun Kayıhan BeY.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Kayıtlara geçmesi için tekrar söyleme ihtiyacı duyuyorum Sayın Başkan: Cumhuriyet Halk Partisi olarak böyle bir fon kurmak yerine bu kaynağın görevli Bakanlığa aktarılması gerektiğini vurguluyoruz, bu nedenle fon kurulmasını doğru bulmuyoruz.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Fonun Kuruluşu, Yönetimi ve İşleyişi

MADDE 2- (1) Bu Kanunun amacının gerçekleştirilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı kamu tüzel kişiliğini haiz Aile ve Gençlik Fonu kurulmuştur.

(2) Yönetim Kurulu; Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı başkanlığında, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı ile Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısından olmak üzere beş kişiden teşekkül eder ve kurul kararları oy çokluğuyla alınır. Bakan Yardımcıları ilgili Bakanlar tarafından görevlendirilir.

(3) Fon, Yönetim Kurulu tarafından yönetilir. Yönetim Kurulu, Fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılabilecek kaynak tutarını, harcama programlarını belirlemeye yetkilidir.

(4) Fonun kaynakları 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde belirlenen esaslara göre değerlendirilir.

(5) Fonun sekretarya hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Madde hakkında konuşmak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buyurun.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkanım, özür diliyorum, kayıtlara oy çokluğuyla kabul edilmiş olduğu geçiyor mu?

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Evet, oy çokluğuyla kabul edildi.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Fonun kaynakları ve giderleri

MADDE 3- (1) Fonun kaynakları;

a) 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu kapsamında tahsil edilen Devlet hissesinin ve 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında tahsil edilen Devlet hakkının yüzde 20'sinden,

b) Kanun ve kararnamelerle kurulu bulunan ve kurulacak olan fonların gelirlerinden Cumhurbaşkanlığı kararıyla yüzde 10'una kadar aktarılacak tutarlardan,

c) Geri ödeme öngörülen projeler kapsamında geri ödemelerden oluşan tutarlardan,

ç) Yurt içi ve yurt dışı kaynakları her nevi nakdî bağış, yardım ve hibelerden,

d) Diğer gelirlerden,

oluşur. (a) bendindeki oranı sıfıra kadar indirmeye veya iki katına kadar arttırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Bu oran 6491 sayılı Kanun ve 3213 sayılı Kanun açısından farklı belirlenebilir.

(2) Fonun giderleri;

a) Yönetim Kurulu tarafından onaylanan projeler kapsamındaki teşvik, hibe, destek, kredi ile teminatlar için ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılan tutarlardan,

b) (a) bendindeki giderlerden kaynaklı hizmet bedeli, ücret ve komisyonlardan,

c) Fonun kaynaklarının yönetimi ve Yönetim Kurulu tarafından onaylanan projeler kapsamındaki giderlerden,

ç) Diğer diğer operasyonel giderlerden,

oluşur.

(3) 3213 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin on üçüncü fıkrası kapsamındaki aktarımlar, birinci fıkranın (a) bendindeki oran nispetindeki Fon geliri ayrıldıktan sonra kalan tutar üzerinden yapılır.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, madde hakkında önerisi olan var mı, eleştirisi olan var mı?

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde çoğunlukla kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Fondan yapılacak kaynak aktarımları

MADDE 4- (1) Kanunun amacına uygun olarak Yönetim Kurulu tarafından onaylanan projeler için, harcama programı kapsamında ödenmek üzere Fondan, Yönetim Kurulu kararı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına kaynak aktarılır. Projelerin ekonomik ve teknik açıdan yapılabilirliği ile Fon tarafından aktarılan tutarların mevzuata uygun, etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin sorumluluk ilgili kurum ve kuruluşlara aittir.

(2) Birinci fıkra kapsamında aktarılan tutarlar genel bütçe kapsamındaki idareler için genel bütçeye, diğer idareler için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının bütçesine gelir kaydedilir. Kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye ilgili idareler yetkilidir.

(3) Geri ödeme öngörülen projelerde birinci fıkra kapsamında aktarılan tutarlar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına geri ödenir. İlgili kurum ve kuruluşlara geri ödenen tutarları genel bütçe kapsamındaki idareler için genel bütçeye, diğer idareler için ilgili kurum ve kuruluşların bütçesine gelir ve ödenek kaydetmeye ilgili idareler yetkilidir. Bu fıkra kapsamında gelir ve ödenek kaydedilen tutarlar bir sonraki ayın en geç onuncu iş günü içerisinde ilgili kurum ve kuruluşlarca bütçeye gider kaydıyla Fona aktarılır.

(4) Yönetim Kurulu tarafından onaylanan projelerin süreli olması ve harcama programı kapsamında ödenen tutarların ilgili kurum ve kuruluşlarca harcanmaması durumunda, harcanmayan tutarlar ilgili projenin bitişini müteakip en geç onuncu iş günü içerisinde ilgili kurum ve kuruluşlarca bütçeye gider kaydıyla Fona aktarılır.

(5) Birinci fıkra kapsamında ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılan kaynakların yararlanıcılara aktarılabilmesi ve doğabilecek geri ödemelerin alınabilmesi için bahse konu kurum ve kuruluşlar 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında faaliyet gösteren ödeme hizmeti sağlayıcılar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında faaliyet gösteren finansman şirketleri ile kredi garanti kurumlarıyla protokol yapabilir.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – 4’üncü madde hakkında söz almak isteyen var mı?

Buyurun Kayıhan Bey.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkanım, burada, özellikle 5’inci maddede bahse konu kurum ve kuruluşların -ayrıntılarını geçiyorum, az önce okundu- finansman şirketleriyle kredi garanti kurumlarıyla protokol yapabilmesini anlayamadık. Çünkü kamu kaynakları kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılacaksa bu finansman şirketleriyle protokol ihtiyacı nereden doğmuştur? Burada daha ayrıntılı olarak konu okunduğunda “finansal kiralama” “factoring” gibi kavramlarla uğraşan bir şirket yapısından söz ediliyor. Açıkçası, buraya kadar konuştuğumuz, kamu kaynaklarıyla elde edilecek fonun kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılma sürecinde nasıl bir rolü var, açık değil. Bunun açıklanması ihtiyacı doğduğu kanısındayız.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Buna bir şey söylemek ister misiniz?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Şimdi, burada biraz önce bahsettiğim gibi, en geniş ölçüde gelen her projeyle ilgili teknik altyapının her zeminde baştan hazır olmasıyla ilgili bir yaklaşım Bakanlığımız koydu. Burada her türlü ödeme sistemi, işte, diğer bankacılık hizmetleri, burada yazan kurumların bu konuyla ilgili gerekli altyapıyı hazırlaması için bu kanuna bu maddeyi ekledik. Bence yararlı da oldu çünkü yarın bir proje geldiğinde, onaylandığında bunun için bu kurumların transfer mekanizmasını baştan bir kurması lazım. Mesela bir proje geldi, üniversite öğrencilerini doğrudan ilgilendiriyor, onun

için teknik altyapının yani ödeme sisteminin burada çalışır olması lazım. Aile Bakanlığımızın başka bir uygulaması geldi, bankacılık sisteminin hazır olması lazım. Sanayi Bakanlığımız vergi uygulamalarıyla ilgili, istihdam politikalarıyla ilgili bir proje getirdi, onların ihtiyaç duyduğu elektronik sisteme kavuşması lazım. Bu konuda Bakanlık bürokratlarımızın tavsiyesi üzerine bu teknik altyapıyı kanunla yazmayı uygun gördük.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

Bilgi verme ve raporlama

MADDE 5- (1) Bu Kanunun uygulanması kapsamında Fon tarafından veri ve bilgi talep edilmesi halinde, ilgili kurum ve kuruluşlar ve 4 üncü maddenin beşinci fıkrası kapsamında protokol imzalanan kuruluşlar Yönetim Kuruluna sunulan projelere ilişkin talep edilen her türlü veri ve bilgisi Fonun belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlüdür.

(2) Fona ilişkin mali veriler en geç altışar aylık dönemler itibarıyla kamuoyu ile paylaşılır.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Maddeyle ilgili, Kayıhan Bey, buyurun.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmalar sırasında bu Fonun Sayıştay denetimine tabi olacağı söylenmişti. Teknik olarak acaba buraya böyle bir madde eklemeyi düşünür müsünüz ayrıca Sayıştayın raporlamasına ilişkin? Çünkü diğer fonlarda, daha önceki konuşmalarda da dile getirildiği gibi, Sayıştay denetiminden uzaklık gibi bir sorun güncel olarak var; Varlık Fonunda karşılaştığımız için söylüyorum. Madem böyle bir fon oluşturmayı düşünüyorsunuz, ayrıca buna “Altı aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılır.”ın yanı sıra Sayıştay denetimiyle ilgili bir cümle, bir madde eklemeyi düşünür müsünüz?

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Buna ben cevap vereyim müsaadenizle. Kayıhan Bey'in sorduğu soruyu ben de merak ettim bana geldiğinde ama inceledim, hem kaynak aktarılan kuruluşlar Sayıştay denetimine tabi hem de Fon Sayıştay denetimine tabi.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Ama Sayın Başkanım, az önceki kabul edilen maddede arada şirketler olacak. Örneğin orada bir cümle duydum, bu parayı nasıl dağıtacaksınız? Mesela kamu bankaları aracılığıyla da dağıtmak mümkünken özel şirketleri bir tür aracılık yapmak üzere bu Fona katmayı düşünüyorsunuz. O zaman bunda bir Sayıştay denetimi... Çünkü biz bunu şehir hastaneleri modelinde gördük.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – O, geri ödemeye ilgili özel şirketler, para ödemeye ilgili değil; kanunda var o.

KAYIHAN PALA (Bursa) – Az önceki kanunda ne söylendi: “Aktarılan kaynakların yararlanıcılara aktarılabilmesi ve doğabilecek geri ödemelerin alınabilmesi.” İki aşamada da biz finansal şirketlerle protokolü az önce kabul ettik. Kabul ettiniz daha doğrusu, biz ret verdik. Dolayısıyla...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Aktarıcı kurum onlar, kullanıcı değil. Ben inceledim onu, hukuken bir sorun yok.

Arkadaşlar, bu hâliyle 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, 6'ncı maddeyi okutuyorum:

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 6- (1) Fon, kurumlar vergisinden muafır. Fonun bu Kanunda sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmaz. Bu muafiyet, Fonun kazanç ve iratları üzerinden 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak vergi kesintilerini de kapsar.

(2) Fon damga vergisi ve harçlardan muafır. Fona yapılan bağış ve yardımlar veraset ve intikal vergisinden, Fonun kaynaklarından yararlanıcılara aktarılan tutarlar dolayısıyla bankalar ve finansman şirketleri tarafından tahsil edilen faiz tutarları ile kar payları banka ve sigorta muameleleri vergisinden ve kaynak kullanımını destekleme fonuna yapılacak kesintilerden müstesnadır.

(3) Fona yapılan nakdî bağış ve yardımların tamamı, 193 sayılı Kanun ile 5520 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, 6'ncı madde hakkında söz almak isteyen var mı?

Madde hakkında söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Yönetmelik

MADDE 7- (1) Fonun çalışma usul ve esasları ile 3 üncü ve 4 üncü maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Madde hakkında söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 8- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Madde hakkında söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde çoğunlukla kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 9- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanlığı yürütür.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN – Söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Arkadaşlar, maddeleri bitirdik.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kanun teklifinin tümünü kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kanun teklifi çoğunlukla kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, kanun dili ve tekniğine uygunluğunun sağlanması açısından Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi vermenizi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, İç Tüzük'ümüzün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere milletvekili arkadaşlarımız, İstanbul Milletvekilimiz Halit Yerebakan'ı, Kocaeli Milletvekilimiz Sadettin Hülâgü Hocayı, Elâzığ Milletvekilimiz Erol Keleş Bey'i öneriyorum ve oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzda, Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'ni müzakere edip görüşerek bir değerlendirme fırsatı bulduk. Eleştiren arkadaşlarımız başta olmak üzere katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Bu kanun teklifini hazırlayan genç milletvekili arkadaşımıza, katkı veren Ayşe Keşir Hanımefendi'ye, Eyyüp Bey'e çok teşekkür ediyoruz. Ümit ediyorum, Komisyonumuz eleştirilerle zenginleşerek gelen teklifleri, kanun tekliflerini görüşür, zenginleştirir, katkı yapar ve onları Genel Kurula hazır hâle getirir.

Bu vesileyle hepinize teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kapanma Saati: 13.32

